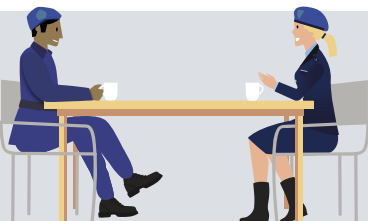

iNTERVENTiE

#1 MAART 2023

MARVER
LEDENMAGAZINE

HOE KOMT
jouw beoordeling
tot stand?

HULP EN ADVIES
van FNV-belastingsservice

BEËINDIGING
VAN DOSSIER
VUT-equivalente
premies

KRITISCHE CONCLUSIES OVER
UITZENDINGEN IN BALKAN:

**‘LAKSE ONGANG
MET WAARNEMERS IS
OPZIEBAREND’**

HOGE BOMEN VANGEN WEINIG WIND

“

De wind staat erg laag aan de grond in de Lage Landen en dat begint steeds meer te knellen. Het tast het vertrouwen aan dat mensen hebben in de leiders van ons land. Hiermee bedoel ik niet alleen de politieke kopstukken, maar ook de hoge functionarissen bij de diverse ministeries, waaronder Defensie.

Het meest sprekende historische voorbeeld is nog altijd het moment dat Geert Wilders tijdens de algemene politieke beschouwingen grapte dat minister Wouter Bos met zijn gedeclareerde Ray-Ban zonnebril achter het stuur zat van het kabinetsautootje. De gehele Tweede Kamer en de mensen in vak K konden er hard en smakelijk om lachen. Het ging natuurlijk om de door de minister en ervaren bestuurder Bos onterecht gedeclareerde zonnebril van 113 euro. Een aantal jaar later werden onervaren marechaussees van net 18 jaar de Koninklijke Marechaussee uitgegooid, omdat zij een chocoladereep van 1,20 euro uit de automaat wisten te peuteren. Verschil moet er zijn.

Het meest recente voorbeeld is het rapport over de ongeloflijke mislukkingen rond het bewaken en beveiligen van personen. Onder andere het OM heeft ernstige fouten gemaakt, waardoor criminelen drie mensen hebben kunnen vermoorden. De minister van justitie is opeens angstvallig stil en de baas van het OM roept vooral op tot kalmte en benadrukt dat het laten rollen van koppen niets oplost. Nee, stel je voor dat het consequenties heeft voor mensen hoog in de boom! Het gaat immers maar om 3 doden! Let wel, weloverwogen beslissingen van hooggeplaatsten in luxeuze kantoren hebben dit veroorzaakt. Als je als marechaussee of agent op straat binnen een split-second de verkeerde beslissing neemt en iemand doodt, dan hang je. Tsja, ook hier moet verschil er zijn.

De grote vraag is dus of we iedereen langs dezelfde meetlat van integriteit leggen. Het antwoord daarop is een keiharde en trieste nee! Onderin wordt de boom gemakkelijker gesnoeid dan bovenin. Dat zou andersom moeten zijn. Leiders hebben immers een voorbeeldfunctie. Nu straffen we mensen af, omdat zij een voorbeeld nemen aan onze leiders. Dat is eigenlijk nogal vals en verwarrend voor mensen onderin de boom. Zij begrijpen terecht niet waarom

zij een tik op de vingers krijgen, terwijl leiders die hetzelfde gedrag vertonen de hand boven het hoofd wordt gehouden. Menig leider krijgt zelfs een promotie in plaats van straf. Hoe kan het dat een onderofficier een verkeersboete moet betalen voor 12 kilometer per uur te hard rijden in een dienstauto, terwijl een topofficier bij Defensie miljoenen euro's belastinggeld buiten zijn bevoegdheden uitgeeft en vervolgens de baan van zijn leven in de wacht sleept? Dat is simpelweg niet uit te leggen.

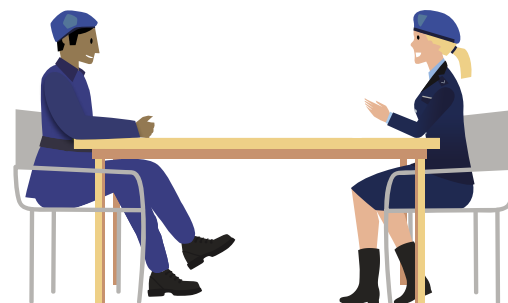
Ik vervloekte als 14-jarig jochie mijn docent Engels om het feit dat ik het boek Animal Farm moest lezen. Nu begrijp ik dat hij mij meer wilde bijbrengen dan de Engelse taal. Zo zie je maar hoe belangrijk onderwijs met gekwalificeerde docenten is!

Daarom pleit ik voor een terugkeer van de balans. Onderin de boom mag de wind een tikkeltje minder hard waaien. Bovenin is het nu bijna windstil. Dat moeten we veranderen. Laten we ook niet vergeten dat topfunctionarissen meer verdienen, omdat ze meer verantwoordelijkheden hebben waarop zij kunnen worden afgerekend. Als zij niet kunnen worden aangesproken op deze verantwoordelijkheden, dan moeten we het wellicht eens over hun salarissen hebben. De balans kan immers ook worden hersteld door te betalen voor de hoeveelheid verantwoordelijkheden. Werk met weinig tot geen verantwoordelijkheden vergoedt de Rijksoverheid in Nederland met 14 euro per uur. Dat lijkt mij een prima uitgangspunt. Verschil moet er zijn!

”

→ Majoor Dion Landstra deed onderzoek naar de uitzending van honderden militaire waarnemers naar de Balkan en legde zijn onderzoeksconclusies vast in het boek 'Informatiemakelaar en schietschijf'. "Wat mij vooral verbaasd heeft, is de onverschilligheid, of eigenlijk de laksheid waarmee de politieke en militaire top met deze waarnemers zijn omgesprongen," zo kraakt Landstra kritische noten in een interview. "Dat heeft natuurlijk alles te maken met de risico's die zij liepen en de beoordeling van de aanvaardbaarheid van die risico's. Dat vond ik echt opzienbarend."

20

HOE KOMT DE BEOORDELING OVER JOUW FUNCTIONEREN TOT STAND?

→ Hoe komt de beoordeling over jouw functioneren tot stand? Dit is de vraag waarop wij antwoord geven in een overzichtelijke infographic. Chronologisch zetten wij op een rij wat er allemaal gebeurt vanaf het moment dat jouw beoordeling op papier staat en wat je moet doen als je bedenkingen hierbij hebt. Zo weet je precies waar je aan toe bent na een beoordelingsgesprek.

18

MAAK EEN AFSpraak MET DE FNV-BELASTINGSSERVICE

→ Zoals elk jaar kun jij als MARVER-lid ook in 2023 weer rekenen op de gratis hulp en ondersteuning van de FNV-belastingsservice. Hiervoor moet je een afspraak maken via www.afsprakemakenfnv.nl of even bellen met het Contactcenter van de FNV. In een artikel geven we je uitleg over wat de belastingsservice allemaal kan betekenen voor jou en je andere bij de MARVER aangesloten collega's.

24

TEKST & UITLEG OVER SLUITEN ZAAK VUT-EQUIVALENTE PREMIES

→ We zoomen uitgebreid in op de beëindiging van het dossier VUT-equivalente premies, die militairen sinds 1995 betaalden. AC- en GOV-lid Paul Eijkelenkamp onderzocht samen met de gezamenlijke bonden of het gebruik van deze premies rechtmatig was. De conclusies werden vastgelegd in een onderzoeksrapport. Na een juridische beoordeling door een advocaat naar de haalbaarheid van een juridische actie is gezamenlijk besloten het dossier VUT-equivalente premies te sluiten.

EN VERDER...

- 02** Blog Sven Schuitema
- 04** Bondig - Werk en inkomen
- 14** Defensie in de media: eerste kwartaal 2023
- 22** AV MARVER op 21 juni 2023
- 23** Puzzel
- 26** IM John Knottenbelt
- 27** Bondig - Vereniging
- 31** Versterking voor MC PI&NL
- 32** Contact met de MARVER
- 34** FNV-ledenvoordeel
- 34** Lid in beeld: Romano Charité

RESERVISTEN HEBBEN RECHT OP OPBOUW VAN VAKANTIE

 Op grond van het AMAR bouwen militairen pas vakantie op als er in een kalenderjaar op tenminste 85 dagen is gewerkt. Dit is vooral nadelig voor reservisten. In een door de MARVER aangespannen procedure heeft de rechtbank Den Haag nu bepaald dat de betreffende bepalingen in strijd zijn met het recht van de Europese Unie. Reservisten moeten dus net zoveel vakantie opbouwen als militairen die zijn aangesteld bij het beroepspersoneel.

De uitspraak van de rechtbank is nog niet definitief - Defensie kan hoger beroep aantekenen - maar wel een belangrijke stap in de goede richting. De MARVER heeft verschillende bezwarenprocedures lopen voor leden en reservisten die hebben verzocht om vakantie te kunnen opbouwen.

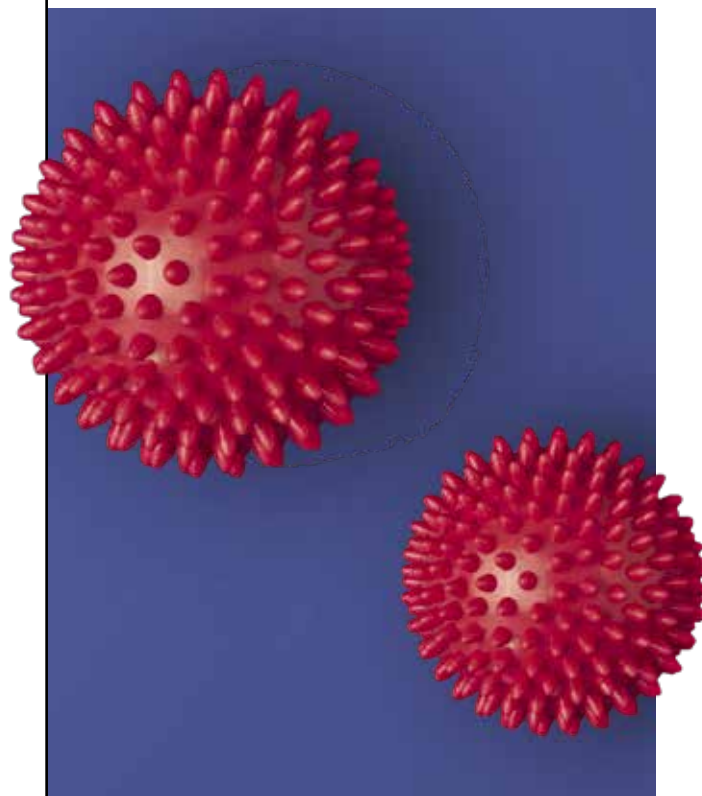
Wil je ook een rekest indienen en ben je lid van de MARVER? Stuur dan een e-mail naar onze afdeling individuele belangenbehartiging, zodat wij je juridisch kunnen ondersteunen: ibb@marver.nl. Wees gewaarschuwd: het is niet zeker of het mogelijk is vakantieopbouw met terugwerkende kracht te claimen. Dien in elk geval zo snel mogelijk een rekest in als je vakantie wilt opbouwen. ←

MARVER PLEIT VOOR EVALUATIE VAN TIJDELIJKE VACCINATIEREGELING

De MARVER pleit voor een grondige evaluatie van de Wet Immunisatie Militairen (WIM), de Regeling Immunisatie Militairen (RIM) en de hierop gebaseerde Tijdelijke regeling vaccinatie COVID-19, die nog het gehele jaar van toepassing is bij Defensie. Laatstgenoemde regeling is half december 2022 verlengd tot 1 januari 2024. Naar onze overtuiging is de WIM op onderdelen niet meer passend bij deze tijd en verdient de RIM een kritische analyse, omdat deze in de dagelijkse praktijk niet consequent wordt toegepast.

Lees verder via: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/afmp-pleit-voor-evaluatie-van-tijdelijke-vaccinatie-regeling. ←

REGELING ADAPTIEF AAN DE GRENS EENMALIG VERLENGD

De pilot Adaptief aan de Grens wordt met maximaal een jaar verlengd tot 1 februari 2024.

Dit hebben de defensiebonden en Defensie na een recent overleg in het SOD besloten. Deze verlenging moet alle partijen de nodige tijd en ruimte bieden om een structurele regeling ten behoeve van flexibele inzet voor de KMar voor te bereiden aan de hand van een nieuw en gedegen plan van aanpak. De Marechausseevereniging had liever gezien dat er al een definitieve oplossing zou zijn, maar begrijpt dat een verlenging nodig is om verder te kunnen praten over een definitieve regeling waarvoor nog verschillende relevante aspecten moeten worden uitgekristalliseerd. Afgesproken is in ieder geval vóór komende zomer een plan van aanpak op de overlegtafel te hebben liggen.

De lopende pilot, in het kader waarvan de KMar op piekmomenten burgers inzet bij de controle van paspoorten op vooral de luchthavens Schiphol, Eindhoven Airport en Rotterdam The Hague Airport, had een looptijd van drie jaar. Deze tijdelijke capaciteit wil de MARVER alleen in een tijdelijke regeling vastleggen en nog niet in de vaste rechtspositie, omdat het nog steeds om een pilot gaat.

Lees verder via: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/regeling-adaptief-aan-de-grens-eenmalig-verlengd ←

MAAK BEZWAAR

TEGEN LOONSTROOK MET UITBETAALDE VAKANTIE-UREN

Ga je uit dienst en krijg je nog vakantie-uren uitbetaald?

Laat de MARVER dan bezwaar voor je maken tegen de loonstrook waarop de uitbetaling van de vakantie-uren te zien is.

Defensie heeft inmiddels erkend dat het werkgeversdeel van de pensioenpremie en het financiële voordeel van de eigen ziektekostenverzekering voor militairen en de WUL in het vakantieloon moeten worden meegenomen, maar de uitvoering is nog niet rond. Daarom is het nodig tijdig - dat wil zeggen binnen zes weken - bezwaar te maken. De MARVER kan dit voor je verzorgen.

Lees via www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/laat-jouw-loonstrook-door-de-marver-controleren ons eerdere bericht hierover! ←

MIP VOOR ZIEKE MILITAIR DIE MET PX10 WERKTE

 Na een jarenlange strijd en diverse gerechtelijke procedures kende het ABP onlangs een Militair Invaliditeits Pensioen (MIP) toe aan een militair die na het werken met het wapenreinigingsmiddel PX10 Non-Hodgkin lymfoom kreeg. Het ABP ging aanvankelijk niet overstag, omdat er te veel tijd zou hebben gezeten tussen de blootstelling aan PX10 en het moment waarop deze ziekte zich openbaarde. Uiteindelijk is echter de conclusie getrokken dat de ziekte, die op de zogeheten PX10-lijst staat vermeld, al eerder in het lichaam van de militair aanwezig was.

Kamervragen

De erkenning voor de ziek geworden militair kwam uitgebreid aan bod in een uitzending van EenVandaag op 6 februari. Naar aanleiding van deze uitzending stelde SP-Kamerlid Jasper van Dijk Kamervragen aan staatssecretaris Van der Maat van Defensie. Van Dijk wil van de staatssecretaris weten of hij daadwerkelijk vindt dat het ABP een fout heeft gemaakt bij zijn onderzoek in deze zaak omdat de regelgeving van vóór 2011 zou zijn gehanteerd. Van der Maat stelde dit namelijk in een eerste reactie op de uitslag van de zaak van de bewuste militair. Via www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/sp-kamerlid-stelt-kamervragen-over-px10-zaak lees je meer over de gestelde Kamervragen

Via www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/mip-voor-zieke-militair-na-jarenlange-strijd lees je over het aan de zieke militair toegewezen MIP.

Heb je als MARVER-lid ook een aandoening, waarvan je vermoedt dat deze door je werk bij Defensie is veroorzaakt? Neem dan contact op met onze afdeling individuele belangenbehartiging via e-mail (ibb@marver.nl) of telefoon: 085-8900430. ←

WORDEN JOUW STRUCTURELE TOELAGEN UITBETAALD TIJDENS DE VAKANTIE?

 Je beseft het als MARVER-lid misschien niet, maar er bestaan diverse incidentele toelagen die een structureel karakter hebben. Voorbeelden hiervan zijn de vaartolage, het vlieggeld en de duiktoelage. Houd scherp in de gaten of jouw werkgever deze toelage(n) wel doorbetaalt tijdens jouw vakantie. Gebeurt dit niet? Dan ontvang je in de maand daarna minder nettoloon. In dat geval kan de MARVER, net als bij diverse collega's die je de afgelopen tijd voorgingen, namens jou hiertegen bezwaar maken. Wil je weten of je tijdens jouw vakantie recht hebt op doorbetaling van specifieke incidentele toelagen met een structureel karakter? Lees dan grondig het artikel door, dat we op 19 september jl. hierover publiceerden op onze website en in onze ledenapp! Dit artikel vind je via: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/toelagen-tijdens-vakantie-recht-op-doorbetaling-of-niet ←

SCHADE

DFD is bij noodsituaties 24/7 bereikbaar. Bij schade is dit belangrijk. Samen met onze partners helpen wij u bij het beperken en herstel van uw schade. Download de DFD-app, dan heeft u altijd de belangrijke informatie en telefoonnummers binnen handbereik.

GEZIN

Samenwonen, trouwen of juist scheiden? Uw verzekeringen moeten worden aangepast. Hetzelfde geldt wanneer u een kind krijgt of een kind meerderjarig wordt. Geef de wijzigingen in uw gezinssituatie daarom altijd door.

WONEN

Een huis kopen of verhuizen? Een hypotheek afsluiten of aanpassen? Een belangrijke financiële stap. Voorkom bij de aankoop, of juist later, financiële tegenvallers. Laat u persoonlijk adviseren en begeleid door de DFD-adviseur.

UITZENDING

De DFD ongevallen- en reisverzekering biedt tijdens meer risicovolle uitzendingen standaard dekking. Toch is het belangrijk om al uw verzekeringen te controleren. Contact DFD tijdig zodat u en uw gezinsleden tijdens de uitzending hier geen omkijken naar hebben.

UIT DIENST

Eindigt uw aanstelling bij Defensie? Kiest u voor een loopbaan buiten Defensie of gaat u met functioneel leeftijdsontslag? U blijft gewoon relatie bij DFD, maar uw verzekeringen moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

**Storm op komst? Gaat u op uitzending of oefening?
Of gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig wonen?
Gaat u binnenkort samenwonen, trouwen of juist scheiden?
Een woning kopen, verbouwen of verhuizen?
Is er een kind op komst?**

Veranderingen?

Contact DFD, gebruik de QR

Bij veranderingen in uw leven is het belangrijk om tijdig na te gaan of uw verzekeringen en hypotheek nog wel bij de nieuwe situatie passen. Neem daarom altijd contact op met DFD.

Ook wanneer er niets lijkt te veranderen, is het slim om uw verzekeringen jaarlijks na te lopen. Wij helpen en adviseren u graag. Zodat u goed verzekerd blijft.

Dion Landstra onderzoekt de inzet en effectiviteit van waarnemers in Bosnië

‘MILITAIRE EN POLITIEKE TOP SPRONGEN LAKS OM MET WAARNEMERS’

Majoor Dion Landstra:
“Nederlandse waarnemers zijn
vaker met de dood bedreigd.”

FOTO: KARIN STROO

‘Er was nooit eerder een overkoepelend onderzoek naar waarnemers op de Balkan verricht’

De titel van het boek ‘Informatiemakelaar en schietschijf’ vat het onderzoek dat majoor Dion Landstra deed naar de uitzending van honderden militaire waarnemers naar de Balkan goed samen. Deze individueel uitgezonden militairen leveren namelijk veel waardevolle informatie op, maar zijn tegelijkertijd – mede vanwege hun ongewapende optreden – een gemakkelijke prooi in oorlogsgebied. Des te schrijnender is dat deze groep lang op erkenning heeft moeten wachten.

TEKST FRED LARDENOYE

Dat Dion Landstra (39) zelf militair is geworden, blijkt een klassiek geval van een jongensdroom, die begon nadat hij ademloos had geluisterd naar een spreekbeurt van een meisje uit zijn klas over haar vader en zijn leven als commando. “We mochten ook de kazerne bezoeken met de hindernisbaan. Vanaf dat moment had ik maar één doel: ik wilde het leger in.” Na de middelbare school volgde in 2003 dan ook de KMA waar hij werd opgeleid tot officier van het Wapen der Artillerie. Tijdens zijn parate tijd bij 14 Afdva in ‘t Harde volgde hij een studie Militaire Geschiedenis en Krijgswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Met die combinatie kwam hij terecht op het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), van waaruit hij als majoor docent is. “Zo geef ik onder meer les bij operationele eenheden in krijgskunde aan de hand van historische veldslagen.”

Mali

Het was de toenmalige directeur van het NIMH Piet Kamphuis die in 2015 aan Landstra vroeg of hij een proefschrift wilde schrijven. Voordat hij daaraan begon, werd hij uitgezonden naar Mali in het kader van de VN-missie Minusma. “Ik was daar operationeel dagboekschrijver en heb daar een kleine vier maanden gezeten, dus dat was een mooie voorbereiding op mijn proefschrift.” Het onderwerp militaire waarnemers in voormalig Joegoslavië werd hem aangedragen door een collega. “Hij wees erop dat het ongewapende militairen betreft die werken in kleine groepjes tussen de lokale bevolking. Toen ik daarover begon te lezen, was ik direct ‘gepakt’. Want het eerste dat ik vond was de gijzeling van Jos Gelissen, Mark Helgers en Wilco Ramakers in 1995. Die was spraakmakend en er was nog niets over geschreven.” Van 2016 tot 2021 werkte Landstra aan het proefschrift. “Ik kwam er achter dat er eigenlijk nooit overkoepelend onderzoek naar waarnemers op de Balkan was gedaan, terwijl er in die periode meer dan 400 Nederlandse officieren onder die noemer zijn uitgezonden. Overigens is dat aantal niet exact bekend, want hiervan bleek binnen het ministerie van Defensie geen complete lijst te zijn. En ik kwam meer opzienbarende gebeurtenissen tegen. In overleg met mijn promotor, de huidige directeur van het NIMH Ben Schoenmaker, ben ik de inzet van waarnemers vanuit het perspectief van effectiviteit gaan bekijken.”

Informatiemakelaar

In het boek ‘Informatiemakelaar en schietschijf’ waarin het proefschrift van Landstra als handeseditie is verschenen, wordt veel aandacht besteed aan het werk van de waarnemers in voormalig Joegoslavië. Het betrof zowel waarnemers in dienst van de VN, de zogeheten United Nations Military Observers (UNMO) als van de EU, voor de European Community Monitoring Mission (ECMM). Niet alleen het observeren en

rapporteren, maar ook het bemiddelen in conflicten en het adviseren en ondersteunen van lokale initiatieven behoorden tot hun taken. “Je komt al snel op heel

veel positieve opbrengsten en resultaten. Ik worstelde nog met het risicoaspect, in feite de kostenkant van het werk. We kwamen tot de conclusie dat dit ook onderdeel is van de effectiviteit, ook al is dat moeilijk meetbaar.”

Daarbij koos Landstra bewust voor de periode 1991-1995, omdat er toen een gewapend conflict woedde op de Balkan. “Juist de dynamiek die dat met zich meebrengt, heeft een grote invloed gehad op hun effectiviteit, met name op de kostenpost van de balans. Maar ik heb me tot die periode ook beperkt om het behapbaar te maken, want na die tijd komen er zoveel missies bij.”

Gijzelingen

Naast de gijzeling van Helgers, Ramakers en Gelissen, die vervolgens door de Bosnische Serven werden vastgeketend aan militaire objecten om luchtaanvallen te stoppen, kwam Landstra meer incidenten tegen. “Kapingen, berovingen, beschietingen en mijnengevaar, het hele scala is voorbijgekomen. Maar dat werd afgezet tegen de waardevolle informatiepositie die waarnemers hadden en als een aanvaardbaar risico beschouwd óf die afweging werd helemaal niet gemaakt voor deze categorie militairen.”

Ook na de gijzeling van het drietal Nederlandse waarnemers gingen er dingen fout. Zo beschrijft Landstra hoe in augustus 1995 onder meer de Nederlandse

De persconferentie in Zagreb na de vrijlating van Mark Helgers (l), Jos Gelissen en Wilco Ramakers (r).
FOTO: PRIVÉCOLLECTIE MARK HELGERS

EU-waarnemer Peter Schoonenwolf in Pale terecht kwam, terwijl er luchtaanvallen van de NAVO plaatsvonden op Bosnisch-Servische doelen. De leden van de ECMM werden zelfs publiekelijk doodverklaard door toenmalig Europees Commissaris Hans van den Broek. Na zijn terugkeer in Nederland zei Schoonenwolf er in ledenmagazine Oplinie van de AFMP over: "Hoe is het in Godsnaam mogelijk dat ik met mijn team op de verkeerde plaats op de verkeerde tijd was? (...) Want ze hebben de luchtaanvallen nog 48 uur uitgesteld om alle VN-waarnemers uit gevaarlijke gebieden terug te trekken en zo te voorkomen dat er weer mensen aan hekken zouden worden vastgebonden. En wij idioten rijden op dinsdag zo het gebied binnen."

Laksheid

Hoewel het grote nut van waarnemers op meerdere vlakken onmiskenbaar is, wordt in het boek tegelijkertijd pijnlijk duidelijk dat de kosten daarvoor in oorlogstijd hoog kunnen oplopen. Landstra: "Wat mij vooral verbaasd heeft, is de onverschilligheid, of eigenlijk de laksheid waarmee de politieke en militaire top met deze waarnemers zijn omgesprongen. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de risico's die zij liepen en de beoordeling van de aanvaardbaarheid van die risico's. Dat vond ik echt opzienbarend." Onthutsend is het gebrek aan kennis over de monitors in het gebied. Uit de beantwoording van Kamervragen bleek dat minister van Defensie Ter Beek destijds niet op de hoogte was van de ongewapende status van waarnemers. Landstra: "Ik heb het moeten herlezen, maar het staat er echt."

Na de eerste gijzelingen die al in 1994 plaatsvonden, doet kolonel Charlef Brantz, op dat moment chef staf van het Defensie Crisis Beheersingscentrum (DCBC), deze af als 'pesterijen'. Landstra: "Dan heb je er geen benul van wat die mensen doormaken. De militaire en politieke top legden daar werkbezoeken af, maar er was geen aandacht voor de Nederlandse waarnemers. Terwijl ook zij werden beschoten en in geïsoleerde gebieden zaten. Soms ook als enige militair."

Thuisfront

Het vizier was volgens Landstra uitsluitend gericht op de contingentseenheden die in het kader van UNPROFOR opereerden, zoals Dutchbat in de enclave Srebrenica. Toen in november 1994 onder meer verlofgangers van Dutchbat werden vastgehouden, kreeg het thuisfront van minister van Defensie Voorhoeve een schrijven waarin werd verzekerd dat de ontwikkelingen op de voet werden gevolgd en dat daarover zou worden geïnformeerd. Maar de families van 5 op 23 november gegijzelde waarnemers werden vergeten. Nog sterker, Voorhoeve en zijn crisisstaf waren daarvan op dat moment niet eens op de hoogte, schrijft Landstra. De militaire waarnemers vielen qua aandacht letterlijk tussen wal en schip. Toen in april 1994 voor het eerst waarnemers werden gegijzeld, werd dat gebagateliseerd. Landstra: "De Nederlandse generaal Gerard Bastiaans, destijds chief Military Observers in Bosnië, zei daarover dat het een ervaring was die 'wel eens goed zou kunnen zijn voor de persoonsvorming'. Schrijvend als je weet dat de toen gegijzelde Nederlandse

'Sommigen hadden hun afscheidsbrief al geschreven'

waar-
nemer
Rob van
Zanten met
een doorgeladen
pistool op zijn hoofd
zijn sectorhoofd moest
bellen om te zeggen dat hij
geëxecuteerd zou worden als
de luchtaanvallen zouden door-
gaan. Nederlandse waarnemers zijn
vaker met de dood bedreigd, sommigen
hadden hun afscheidsbrief al geschreven."

Erkenning

Landstra interviewde ook leden van de militaire top van destijds, zoals toenmalig chef staf van het Bosnia Herzegovina Command, generaal Ad van Baal, de latere BLS. "Hij gaf ronduit toe dat er nauwelijks aandacht was voor de militaire waarnemers en dat het achteraf gezien echt anders had gemoeten," aldus de majoor. Daarbij werd ook aangegeven dat de informatie er wel was, maar niemand vroeg er gewoonweg naar. Tekenend is ook dat andere landen vanwege het gevaar dat ze in die periode liepen, waarnemers terugtrokken daar waar Nederland dat niet deed.

Dat er het nodige schort aan de erkenning en waardering van de militaire waarnemers, gaf het ministerie van Defensie toe bij de presentatie van Landstra's boek in oktober vorig jaar. Daarbij waren alle waarnemers uit de periode 1991-1995 uitgenodigd, van wie er zo'n 100 daadwerkelijk kwamen opdagen. Zij kregen een boek en werden onder meer toegesproken door Inspecteur Generaal der Krijgsmacht, luitenant-generaal Frank van Sprang. Landstra: "Hij sprak ook zijn erkenning uit. Dat was voor het eerst. De nazorg was destijds lang niet zo goed geregeld als nu, de ervaringen in voormalig Joegoslavië zijn wat dat betreft een kantelpunt geweest. De zorg die er wel al was, gold nauwelijks voor individueel uitgezonden militairen. Daarvan heeft Defensie gelukkig wel geleerd."

Toenmalig
luchtmachtkapitein Mark
Helgers werd in 1995 als
waarnemer gegijzeld

‘JE HEBT GEEN TIJD OM BANG TE ZIJN’

Luitenant-Kolonel Mark Helgers: “Wij hebben er recht op dat er vooraf een afweging wordt gemaakt tussen risico's en opbrengst”.
FOTO: KARIN STROO

In mei 1995 werd luchtmachtkapitein Mark Helgers als militaire waarnemer uitgezonden naar Bosnië. Het werd een heftige ervaring: hij werd gegijzeld door de Serviërs en als schild gebruikt bij een militair object ten einde de NAVO-luchtaanvallen te stoppen. Na 27 jaar is er eindelijk een beetje erkenning en kijkt Helgers, inmiddels luitenant-kolonel bij de KMar, met gemengde gevoelens terug.

Na de middelbare school in Maastricht koos Mark Helgers (56) voor de KMA. Zo werd hij opgeleid als officier bij de Luchtmacht en met onder meer plaatsingen op de vliegbases Eindhoven en Gilze-Rijen, bij de NAVO in Brunssum en de functie van commandant van het basissquadron in Woensdrecht, vorderde zijn carrière gestaag. Toch stapte hij over naar de KMar. "Ik vond dat altijd al leuk en na mijn uitzending naar Bosnië werd mijn interesse in recht en orde steeds groter. Ik heb de omscholing gehad, onder meer bij de Amsterdamse politie."

Na functies als Hoofd Uitvoerende Dienst en Hoofd Operatiën, was hij van 2007 tot 2012 KMar-liaison op de ambassade in Madrid. Na het voltooien van een studie geeft hij sinds enkele jaren les als docent Militaire Politie Operaties aan de Nederlandse Defensie Academie. "Dit is een van de leukste banen die ik gehad heb. Je hebt vrijheid en je leert er zelf ook van."

Waarnemer in Bosnië

Toen hij nog bij de Luchtmacht zat, meldde hij zich in 1995 vrijwillig voor uitzending naar Bosnië. "Daar ben je toch uiteindelijk voor opgeleid. Je kon daar helpen en het kwam gewoon goed uit, omdat ik op dat moment ook geen serieuze relatie had."

Op 26 april vertrok hij naar Bosnië. "We werden onder meer voorbereid op de school voor vredesoperaties in Ossendrecht. Achteraf had het misschien beter gekund, maar hoe kun je mensen voorbereiden op wat ik heb meegemaakt?"

Destijds had Defensie permanent 50 ongewapende waarnemers in Bosnië, veelal kapi-

teins en majoors. Helgers werd met zijn collega's naar Zagreb gevlogen, waar zij nog wat lessen kregen en werden verdeeld over het gebied. "Ik kwam eerst in Sarajevo terecht en van daaruit zou ik naar de Bosnische enclave Zepa gaan. Ik moest aan de Servische kant gepakt en gezakt wachten op een konvooi waarmee ik de enclave in kon. Daarom zat ik aan de verkeerde kant van de confrontatielijn toen het fout ging."

Menselijk schild

Omdat de Serven in mei 1995 tegen de vredesafspraken in weer waren begonnen met zware beschietingen op Sarajevo, had de NAVO als waarschuwing luchtaanvallen uitgevoerd. "De avond voor de gijzeling hadden we nog contact gehad met het VN-Hoofdkwartier in Sarajevo, met het verzoek ons terug te trekken bij het dichtstbijzijnde VN-bataljon daar. Maar we moesten blijven zitten."

De volgende ochtend kwam een Servische veiligheidsofficier de waarnemers vertellen dat hun veiligheid niet langer kon worden gegarandeerd. "Met andere woorden: ga niet naar buiten. Het was eigenlijk huisarrest. Vroeg in de middag werd de toon al zwaarder: als jullie buiten komen, worden jullie afgeknald. Ik heb nog een afscheidsbrief op de laptop geschreven, maar die kon ik niet versturen. Gewapende Serven voerden ons met al onze spullen in onze eigen auto's af naar een commandopost in Sarajevo, vlakbij de confrontatielijn."

Vervolgens kregen Helgers en zijn buitenlandse collega's te horen dat zij aan een radarstation geketend zouden worden. "De boodschap was: bij elke luchtaanval wordt

'Ik zat aan de verkeerde kant van de confrontatielijn toen het fout ging'

een van jullie geëxecuteerd. 'En als het radarstation het doelwit is en jullie overleven het, worden jullie allemaal geëxecuteerd.'

Dat was geen leuk bericht." De zes waarnemers werden vervolgens onder de radar opgesloten en om beurten twee aan twee eruit gehaald om op een wachttoren bij de radar als zichtbaar menselijk schild te dienen. "Later kwamen er nog meer waarnemers, die in tegenstelling tot ons niet van hun uniform waren beroofd. Zij werden aan de radar vastgeketend, terwijl de Servische tv opnamen maakte."

Nederlandse F-16

Eén moment staat Helgers nog helder bij. "We zagen plots een F-16 die flares afwierp en richting Pale vloog. Ik dacht: als hij aanvalt, zijn we de klos! Onze bewakers dwongen ons met duwen en schoppen naar binnen. Je hebt geen tijd om bang te zijn, maar eenmaal binnen besef je dat je als een rat in de val zit. Achteraf bleek het een verkenningsvliegtuig, vermoedelijk een Nederlandse F-16." Het liep goed af en dat gold ook toen later een Amerikaanse F-16 was neergehaald. "We wogen af wie als eerste geliquideerd zou worden; iedereen dacht dat hij dat zou zijn, ik ook. Maar na een poosje kalmeerden we."

Wat hielp, was een wereldradio die zij als privébezit terug hadden gekregen. Daarop hoorden zij dat er gijzelaars werden vrijgelaten. Uiteindelijk duurde het ruim drie weken voordat het ook voor hen gold. "We werden eerst naar Pale gebracht en verenigd met andere gegijzelde waarnemers. Toen wisten we wel dat we zouden worden vrijgelaten." Via Novi Sad keerde Helgers met de twee andere gegijzelde Nederlandse waarnemers, Wilco Ramakers en Jos Gelissen, terug naar

V.l.n.r. de drie gegijzelden Wilco Ramakers, Mark Helgers en Jos Gelissen bij hun aankomst op Schiphol op 20 juni 1995. Links op de foto naast de fotograaf staat de toenmalige staatssecretaris van Defensie Jan Gmelich-Meijling en op de achtergrond bevindt zich generaal Hans Couzy, destijds bevelhebber van de Landmacht. FOTO NIMH

Zagreb. "Toen pas viel bij mij de spanning weg. Ik heb echt een paar minuten lopen trillen."

Terugval

Helgers had terug in Nederland aanvankelijk vooral behoefte aan rust en vond die thuis bij zijn ouders. "Ik schrok er wel van hoezeer het met name mijn vader had aangegrepen. Hij was herstellende van een zware medische ingreep toen zij een dag voor mijn gijzeling op vakantie gingen. Eigenlijk is hij nooit meer helemaal hersteld. Wat meespeelde, is dat zij niet wisten waar ik zat. Achteraf blijkt

dat de VN dat wel wist, maar Nederland dat niet heeft doorgegeven."

Helgers ging na 10 dagen verlof weer terug naar Bosnië. Hij werd waarnemer in Medjugorje, nabij Mostar, in het Kroatische deel van Bosnië. "Ook dat was niet ongevaarlijk met een highjack situatie en mortierbeschietingen. Maar je raakt gewend aan het gevaar en je neemt misschien ook meer risico's." Tijdens zijn verlof in Nederland kreeg hij al een korte terugval en in 2000 gebeurde dat nog een keer. "Ik kreeg last van slapeloosheid, herbelevingen en concentratiestoornissen. Ik ben blijven werken maar heb wel hulp gezocht, want het waren symptomen van PTSS. Door Defensie ben ik goed geholpen en er weer bovenop gekomen."

Joegoslaviëtribunaal

Naast gesprekken met een collega die als UNMO naar het Midden-Oosten uitgezonden was, heeft ook zijn getuigenis voor het Joegoslaviëtribunaal voor de verwerking geholpen. "Het was wel letterlijk een hoofdpijndossier. Het bleef maar uitgesteld worden en door de stress kreeg ik hoofd-

pijn. Maar toen ik eenmaal tegen Karadžić getuigd had en daarna weer naar buiten liep, dacht ik: ik ga Scheveningen in, leuke dingen doen en jij komt nooit meer vrij! Dat gaf me wel voldoening."

Helgers zegt de gijzeling voor 95 procent te hebben 'afgesloten' en hij gebruikt zijn ervaring nu in de lessen die hij geeft aan aspirant-officieren. Wel mist hij erkenning voor waarnemers. Hij wijst op het boek van Landstra: "Dit moest er komen en bij de presentatie in oktober trof ik een hoop oud zeer aan bij collega's." Zelf is hij na al die jaren alsnog boos geworden. "Ik heb ervoor getekend dat ik gewond kan raken of sneuvelen. Dat mijn militaire leiding mij in zo'n positie brengt, is geen probleem. Maar wij hebben er recht op dat er vooraf en tijdens de inzet een afweging wordt gemaakt tussen risico's en opbrengst. Mij is altijd verteld dat de VN die afweging niet heeft gemaakt, maar uit dit boek blijkt dat dat wel zo is. In Nederland is die afweging niet gemaakt, sterker nog, die hebben ze destijds niet willen maken. Er zijn wel militairen geweest die dat wilden inbrengen, maar daar is niets mee gedaan." ←

DEFENSIE IN DE MEDIA

De Marechausseevereniging volgt nauwlettend het belangrijkste defensienieuws in de (inter-)nationale media. Nieuws waarbij het ministerie van Defensie vaak een prominente rol speelt en onze vereniging als ‘luis in de pels’ namens jou als lid regelmatig aan het woord komt. Sinds vorig jaar bieden we je in elke uitgave van Interventie onder de titel ‘Defensie in de media’ een bloemlezing van relevante ontwikkelingen binnen jouw werkveld in de afgelopen tijd.

Amerikaanse landmachten met zwaar materieel in ons land

Honderden Amerikaanse M-1 Abrams tanks, Bradley-infanteriegevechtsvoertuigen en ander materieel reden vanaf **9 januari** 2023 door ons land. Het ging in totaal om 1.275 voertuigen van een Amerikaanse landmachten eenheid die naar Polen en Litouwen vertrok. Het tot begin februari durende transport kon rekenen

op steun van Nederlandse militairen. Het materieel kwam aan in de haven van Vlissingen, van waaruit het verder ging over de weg, het spoor en het water. Het overslagterrein werd in de genoemde periode aangewezen als ‘Tijdelijk Militair Object’. Militairen van de Landmacht bewaakten dit terrein dag en nacht. Eenheden van de Marine zorgden voor de veiligheid op en in het water. Ook andere Defensie-eenheden

boden steun. Zo organiseerde de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie het transport van Amerikaans personeel en ondersteunden de Luchtmacht en de KMar bij de bewaking en beveiliging. Amerikaans personeel zorgde zelf voor de afhandeling van hun materieel.

Nieuwe KMar-eenheid voor persoonsbeveiliging

Op **6 januari** kwam het nieuws naar buiten dat de KMar een nieuwe eenheid gaat oprichten, die specifiek is gericht op persoonsbeveiliging in eigen land. De eenheid zal zich gaan focussen op de beveiliging van personen, zoals ministers, officieren van justitie, advocaten en rechters. Indien nodig wordt deze ook in het buitenland ingezet, met uitzondering van hoog-risicogebieden waar de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) actief is. Het aantal personen in Nederland dat beveiliging nodig heeft, is de afgelopen jaren volgens de KMar snel toegenomen, waardoor het bewakings- en beveiligingsstelsel onder zware druk staat. “We willen voorkomen dat we straks nee moeten verkopen, omdat het uitoefenen van belangrijke functies van essentieel belang is voor het functioneren van de democratische rechtsstaat”, benadrukt projectleider kolonel Clement van Zalm.

Honderden explosieven geruimd in 2022

Granaten, zelfgemaakte explosieven, vliegtuigbommen uit de Tweede Wereldoorlog en zeemijnen. De Explosieven Opruimingsdienst Defensie slaagde er in 2022 weer in om mogelijk ontplofende explosieven in zeer grote aantallen te vernietigen. Het ging om ruim 2.700 meldingen, zo werd bekend in de **eerste maand van 2023**. Alleen al in de omgeving van Vliegbasis Deelen zijn tussen medio augustus-

MARINE DRAAGT COMMANDO OVER VAN NAVO-VLOOTVERBAND

Na een jaar lang het commando te hebben gevoerd over de Standing NATO Maritime Group 1, droeg onze Koninklijke Marine op **6 januari** de leiding van het NAVO-vlootverband over aan Duitsland. Commandeur Jeanette Morang overhandigde hiervoor in Den Helder ceremonieel het vaandel aan haar opvolger Flotillen Admiral Thorsten Marx. Nederland droeg twaalf maanden lang met onder meer een vlaggenschip en een NH90-helikopter bij. Vanuit ons land werd het commando gevoerd. De eerste maanden gebeurde dit door commandeur Ad van de Sande, daarna volgens afspraak door Morang. Zij deden dat vanaf de marineschepen Zr.Ms. Rotterdam, Zr.Ms. Van Amstel, Zr.Ms. De Zeven Provinciën, Zr.Ms. Karel Doorman en als laatste Zr.Ms. Tromp. Inmiddels is het Duitse fregat FGS Mecklenburg-Vorpommern het nieuwe vlaggenschip. Het was voor de Marine een bewogen jaar om de flitsmacht te leiden. Nog geen twee maanden nadat Van de Sande begin 2022 jaar het commando overnam van zijn Canadese voorganger, brak de oorlog in de Oekraïne uit. De gereedheid van alle vlootverbanden van de NAVO ging daarmee omhoog. De schepen bleven bijvoorbeeld dichterbij huis. Zo vonden veel oefeningen in de Noordzee en de Oostzee plaats.

tus en half oktober van het afgelopen jaar 34 vliegtuigbommen en ruim 570 granaten geruimd. Van de totale hoeveelheid zelf-gemaakte explosieven, ofwel Improvised Explosive Devices, maakte de EOD er de afgelopen jaren gemiddeld ongeveer 230 onschadelijk. Dat was ook in 2022 het geval. Criminelen maken geïmproviseerde 'bom-metjes' onder andere om pinautomaten op te blazen.

Dienjaar geniet grote populariteit

Op **17 januari** wordt nog maar eens duidelijk dat het in september 2022 ingevoerde Dienjaar erg populair is. Inmiddels hebben zich al 309 belangstellenden aangemeld voor de eerste lichting van 125 plekken. Een deel van de jongeren die zich hebben aangemeld, valt af gedurende de psychische selectie en de medische keuring. Degenen die zijn goedgekeurd, maar voor wie er tijdens de eerste lichting geen plek is, worden doorgeleid naar de tweede lichting. Het idee achter het Dienjaar is dat vooral jongeren ervaring kunnen opdoen bij Defensie. Dat zou moeten gebeuren in een tussenjaar na hun middelbare school of vervolgopleiding. In eerste instantie jongeren, maar ook mensen met werkervaring – zogeheten zij-instromers – kunnen tijdens het Dienjaar kennismaken met Defensie. Zij krijgen de kans zich persoonlijk te ontwikkelen en een steentje bij te dragen aan onze veiligheid. In tegenstelling tot de vroegere dienstplicht is deelname vrijwillig.

Nederland levert Patriot-luchtverdediging aan Oekraïne

Ons land gaat de Oekraïne delen van een Patriot-luchtverdedigingswapensysteem leveren, zo meldde minister Ollongren van Defensie op **20 januari** aan de Tweede Kamer. De levering omvat twee lanceerinstallaties en raketten. Ook neemt Nederland trainingen van Oekraïense militairen voor haar rekening. Verder levert ons land honderd in Tsjechië commercieel ingekochte voertuigen met luchtafweergeschut. → 15

MARVER BOOS OVER FNV-STEUN AAN BLOKKADE A12

De Marechausseevereniging toonde zich op 27 januari op al haar communicatiekanalen verbolgen over de mededeling dat een bestuurslid van de FNV een dag later namens de vakbond zou deelnemen aan een demonstratie, waarbij de A12 werd geblokkeerd. Een blokkade van een autosnelweg is levensgevaarlijk en strafbaar. De MARVER bracht, voorafgaand aan de externe communicatie hierover, haar ongenoegen al rechtstreeks over aan FNV-voorzitter Tuur Elzinga en aan het betrokken bestuurslid van de FNV.

Uitbreiding KMar met twee eskadrons militaire politie

De KMar wordt uitgebreid met twee eskadrons militaire politie, zo kwam naar buiten op 21 januari. Dit betekent de terugkeer van een onderdeel dat na de Koude Oorlog was afgeschaft. De eskadrons moeten in 2027 bestaan uit 200 vaste medewerkers en 500 marechaussees die tijdelijk kunnen worden toegevoegd. Net als vroeger moet de militaire politie zorgen voor een snelle doorstroming van militaire kolonnes. Medewerkers krijgen een groen uniform.

Sinds 2009 werkt de KMar niet meer samen met de Koninklijke Landmacht. Dat was niet meer nodig, omdat er nauwelijks nog grote militaire kolonnes waren. De KMar ging zich volledig focussen op grensbewaking en beveiliging van paleizen en bedreigde personen.

MARVER-voorzitter in televisietalkshow over etnisch profileren

Onze voorzitter Sven Schuitema schoof zondagavond 19 februari aan bij de NTR-televisietalkshow De Sociëteit van presentator Ajouad El Miloudi. Het onderwerp waarover hij in gesprek ging, was het recente oordeel van het Gerechtshof in Den Haag dat de KMar geen gebruik meer mag maken van etniciteit in profielen bij MTV-controles. Schuitema vertelde onder meer over de impact die dit oordeel heeft op het huidige werk van KMar-collega's. Via www.npostart.nl/de-sociëteit/19-02-2023/VPWON_1345220 kun je de uitzending van De Sociëteit, waarin Sven acte de présence gaf, terugkijken.

230 militairen voor EU-training Oekraïne

Defensie stelt in totaal 230 militairen beschikbaar voor de trainingsmis-sie van de Europese Unie, de zogeheten EUMAM. Deze militairen gaan Oekraïense bataljons- en brigadestaven opleiden. Het streven van EUMAM is om dit jaar 30.000 Oekraïense militairen te trainen. Dit meldde het kabinet op 20 februari aan de Tweede Kamer. Het kabinet vindt het erg belangrijk om actief steun te blijven verlenen aan de

versterking van de Oekraïense strijdkrachten. Dat gebeurt al sinds oktober 2022 met de opleiding van rekruten in het Verenigd Koninkrijk, bekend als Operatie Interflex. Nederlandse militairen verzorgen ook specialistische opleidingen en trainingen, zoals rij- en vaaropleidingen, medische trainingen en trainingen op het gebied van ontmijning en de bediening van drones.

Commodore Frans Osinga ontvangt koninklijke onderscheiding

Commodore-vlieger prof. dr. Frans Osinga werd op 22 februari benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau met de zwaarden. Hij ontving deze onderscheiding onder andere voor de manier waarop hij het vakgebied krijgsmachtwetenschappen en het nut van Defensie in het publieke domein onder de aandacht weet te brengen. Eerder bekleedde Osinga functies op het Instituut Defensie Leergangen en het Instituut Clingendael. Hij is sinds 2007 Universitair Hoofddocent Militaire Operationele Wetenschappen op de Nederlandse Defensieacademie (NLDA). Sinds zijn aan-

F-35'S ONDERSCHIPPEN VANUIT POLEN 3 RUSSISCHE VLIEGTUIGEN

↘ Twee Nederlandse F-35's voerden op **13 februari** vanuit Polen een eerste onderschepping uit. Eerder die dag werd de Nederlandse quick reaction alert (QRA) in dat land geactiveerd. De twee gevechtsvliegtuigen werden de lucht in gestuurd om een formatie vliegtuigen te identificeren en te begeleiden. De toen nog onbekende vliegtuigen naderden vanuit Kaliningrad het Poolse NAVO-verantwoordelijkheidsgebied. Identificatie wees uit dat het ging om drie vliegtuigen: één Russische IL-20M Coot-A die werd begeleid door twee SU-27 Flankers. De Nederlandse F-35's escorteerden de formatie op afstand en droegen de begeleiding over aan NAVO-partners. In Polen stonden in februari en maart 8 Nederlandse F-35's. Vier van deze gevechtsvliegtuigen zijn vanaf Vliegbasis Malbork beschikbaar voor de bewaking van het NAVO-luchtruim boven Oost-Europa. Indien nodig stijgen twee vliegtuigen binnen enkele minuten op om een ander vliegtuig te onderscheppen. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer een toestel het NAVO-luchtruim nadert zonder zich te identificeren.

stelling spant hij zich in voor het vakgebied krijgsmachtwetenschappen en voor militair-operationele wetenschappen.

Ereteken voor Verdienste in goud voor vertrekend commandant KMar

Luitenant-generaal Hans Leijtens nam op **23 februari** afscheid als commandant Koninklijke Marechaussee. Hij is inmiddels aan het werk gegaan als de nieuwe directeur van het grensagentschap Frontex. Tijdens een afscheidsbijeenkomst in Den Haag werd hij bedankt voor de wijze waarop hij in twee periodes leiding gaf aan de KMar. Eind 2015 vertrok de commandant al eens bij Defensie. Hij werd toen onder meer directeur-generaal van de Belastingdienst. In 2019 keerde hij terug. Bij zijn afscheid reikte secretaris-generaal Gea van Craaikamp het Ereteken voor Verdienste in goud aan hem uit. Hij ontving deze Nederlandse ministeriële

onderscheiding 'omdat hij zich op uitzonderlijke wijze verdienstelijk heeft gemaakt voor de hele krijgsmacht'.

Terugkeer medisch evacuatie-team na inzet in Turkije

Een team van artsen en verpleegkundigen van de Luchtmacht keerde op **25 februari** terug in ons land na een kleine twee weken te zijn ingezet in het door aardbevingen getroffen Turkije. Het team landde die dag met een C-130 Hercules op Vliegbasis

Eindhoven. Dit transportvliegtuig vervoerde de slachtoffers van de aardbevingen in Turkije en hun familieleden. Het zogeheten medisch evacuatie detachement vervoerde in totaal 83 patiënten en 215 andere personen vanuit het rampgebied naar veiligere plekken in Turkije. Zij werden opgepikt uit plaatsen als Adana, Incirlik, Adiyaman en Kahramanmaras en naar Antalya, Ankara en Izmir gebracht. Ook transporteerde de C-130 Hercules 10 pallets met tenten. In totaal is ruim 15.000 kilo aan goederen vervoerd.

Oud-minister helpt Defensie met Strategisch Vastgoedplan

Oud-minister en voormalig Tweede Kamerlid Bas van 't Wout gaat Defensie in de functie van bestuurlijk ambassadeur steun bieden bij het uitwerken van het zogeheten Strategisch Vastgoedplan (SVP). Dat liet staatssecretaris Van der Maat van Defensie op **6 maart** weten. Van 't Wout gaat onder andere overleggen met gemeenten, provincies, andere departementen en stakeholders over het vernieuwen van het vastgoed van Defensie. Zijn doel is om eventuele knelpunten en kansen vroegtijdig te herkennen en te bespreken. ←

MAAK EEN AFSPRAAK MET DE GRATIS FNV- BELASTINGSERVICE!

Leden van de FNV en van de hierbij aangesloten bonden, zoals de MARVER en de AFMP, kunnen rekenen op de gratis hulp van de FNV-belastingsservice. Sinds februari kun jij hiervoor een afspraak maken via www.afspraakmakenfnv.nl of via het telefoonnummer van het Contactcenter van de FNV: 088-3680368. Dit Contactcenter is van maandag t/m vrijdag bereikbaar van 08.30 tot 17.30 uur.

Machtigingscode

Zonder machtigingscode kan de belastingsservice van de FNV jou niet helpen. Deze code heeft zij nodig om namens jou het belastingformulier te kunnen invullen. Wees gewaarschuwd! Anders dan in voorgaande jaren stuurt de Belastingdienst je deze code niet automatisch toe. Je moet deze zelf aanvragen. Je kunt op twee verschillende manieren één machtigingscode inkomstenbelasting en toeslagen aanvragen.

Let op! Vul bij de vraag om jouw e-mail te bevestigen jouw eigen e-mailadres in!

1. Als je over een DigiD-code beschikt, log je in bij DigiD en via 'machtigingen' kun je dan een machtigingscode opvragen. Vraag een code aan voor de inkomstenbelasting en toeslagen. Dit is de eerste optie die je kunt aanvragen. De code is direct beschikbaar.

2. Voor een machtigingscode kun je ook bellen met DigiD: 088 - 1236555. DigiD is op werkdagen bereikbaar van 08.00 tot 22.00 uur. Geef je BSN-nummer door en vraag een machtigingscode aan voor de inkomstenbelasting en toeslagen. Dit is één code. Het duurt ongeveer vijf werkdagen voordat je deze code thuis via de post ontvangt. Houd hiermee rekening bij het inplannen van een afspraak.

Je hebt een machtigingscode nodig als MARVER-lid en een code voor je partner als je gezamenlijk aangifte wilt doen. Heb je eerder gebruik gemaakt van de FNV-belastingsservice? Dan kun je haar via DigiD ook direct machtigen. Je hoeft dan niet opnieuw een code aan te vragen. Via www.marver.nl/assets/Voorbeeldpagina.pdf?vid=4 vind je een voorbeeld van de DigiD-pagina, waarop je de FNV kunt aanklikken.

Lees via www.marver.nl/assets/nodige-gegevens.pdf?vid=6 welke gegevens je nodig hebt voor jouw belastingaangifte over 2022! ←

Maak je een afspraak via hiernaast genoemde website? Dan kun je net als vorig jaar jouw persoonlijke gegevens invullen en een afspraak op de door jou gewenste locatie maken. Wil je telefonisch een afspraak maken? Houd dan rekening met een mogelijk lange wachttijd. Het kan zijn dat jouw lidnummer als MARVER-lid niet bekend is bij de FNV. Aan de telefoon kunnen in dat geval aanvullende gegevens, zoals jouw postcode, van je worden gevraagd.

In de vorige Interventie belichtten wij de ins & outs van het functioneringsgesprek en beloofden we om in de uitgave daarna in te zoomen op het beoordelingsgesprek. In deze infographic zetten we chronologisch op een rij hoe een beoordeling van jouw functioneren tot stand komt en welke stappen je moet zetten als je hierbij bedenkingen hebt. Zo weet je na een beoordelingsgesprek precies waar je aan toe bent!

Van besluit tot bezwaar

HOE KOMT DE BEOORDELING OVER JOUW FUNCTIONEREN TOT STAND?

1

Besluit tot beoordeling

Jijzelf als militair of burgerambtenaar en jouw commandant kunnen besluiten om een beoordeling 'op te maken' over jouw functioneren. Wil jijzelf worden beoordeeld? Dan moet je hiervoor een aanvraag indienen. Jouw aanvraag kan worden afgewezen als minder dan een jaar terug al een beoordeling over jou is vastgelegd. Dit wordt berekend vanaf de datum van de aanvraag hiervan.

De spelregels...

Spelregels rond beoordelingen van militairen vind je terug in het AMAR en de zogeheten Voorlopige Voorziening Uitvoeringsregeling AMAR, ofwel vvURAMAR. Voor burgermedewerkers zijn het BARD en de Beleidsregel functioneringsgesprekken en beoordelingen defensie van toepassing. De beoordelingswijze van burgers en militairen verschilt nauwelijks van elkaar. Deze infographic richt zich daarom op beiden.

2

Oordeel over jouw functioneren

De eerste beoordelaar – jouw functionele chef – zorgt voor jouw beoordeling. In de beoordeling geeft hij of zij een oordeel over de wijze waarop jij jouw functie, inclusief eventueel ander opgedragen werk, hebt vervuld tijdens een vastgelegd beoordelingstijdvak.

3

Duur van beoordelingstijdvak

Het beoordelingstijdvak waarover jij wordt beoordeeld, moet minstens 6 maanden en maximaal 2 jaren omvatten. Per kalenderjaar kan slechts één beoordeling over jou worden opgemaakt.

6

Vast format

De eerste beoordelaar maakt jouw beoordeling op en legt deze vast in het zogeheten Defensie formulier beoordelingen dfe012. Zo krijgt de beoordeling een vast format.

7

Heb je bedenkingen?

Je ontvangt een afschrift van jouw beoordeling. Heb je bedenkingen hierbij? Dan heb je tot twee weken na ontvangst van dit afschrift de tijd om deze door te geven aan de 'tweede beoordelaar'. Dat is jouw commandant. Op jouw verzoek kan deze termijn met twee weken worden verlengd.

5

'Objectieve beoordeling'

De beoordeling wordt gebaseerd op jouw concrete handelingen, resultaten en gedragingen in het tijdvak. Ook de omstandigheden buiten jouw dienst die van invloed waren op de vervulling van jouw functie worden meegewogen. Zo wordt jouw beoordeling zo objectief mogelijk gestaafd.

8

Definitieve vaststelling

Jouw commandant buigt zich over jouw beoordeling en over jouw bedenkingen hiertegen. Daarna stelt hij jouw beoordeling definitief vast.

4

Geen eerdere beoordeling

In het tijdvak waarover jij wordt beoordeeld, mag niet een eerdere beoordeling over jou zijn vastgelegd. Tijdens dit tijdvak moet jouw chef één functioneringsgesprek met je hebben gevoerd.

9

Afschrift

Uiteindelijk ontvang je een afschrift van de definitieve beoordeling.

10

Ben je het niet eens?

Jouw vastgestelde beoordeling is, net als bij een afwijzing voor een opleiding of van een verlofdag, een besluit waartegen je bezwaar kunt maken. Ben je het oneens met dit besluit? Teken dan binnen zes weken nadat je het definitieve besluit hebt ontvangen bezwaar aan en geen dag later!

11

Bij de rechter?

Omdat het om een besluit gaat, kun je met je beoordeling zelfs op enig moment bij de rechter terecht komen. Die toetst de beoordeling op een terughoudende manier. Als je echt iets wilt veranderen of verbeteren aan jouw beoordeling, is het daarom vooral belangrijk om jouw mogelijkheid voor het uiten van bedenkingen goed te benutten!

Veelvoorkomende problemen

De MARVER ziet enkele veelvoorkomende problemen bij beoordelingen. Zo bestaat vaak onduidelijkheid over het doel ('het waarom') en de grondslag ('wat') van de beoordeling. Ook is er dikwijls weinig samenhang tussen dit doel en de grondslag. De beoordeling wordt regelmatig subjectief opgesteld aan de hand van abstracte beoordelingscriteria, waardoor deze voor diverse interpretaties vatbaar is. Onduidelijkheid is er dikwijls over de manier waarop iemands functioneren wordt gemeten en hoe deel- en eendoorden ontstaan. Beoordelaars zijn dikwijls niet of onvoldoende gekwalificeerd en houden geen of onvoldoende rekening met eerder gevoerde functionerings- of beoordelingsgesprekken of veranderde werkomstandigheden. Een bijkomend probleem is dat militairen en burgermedewerkers in de periode voorafgaand aan een beoordelingsgesprek te weinig tussentijdse feedback ontvangen. Tref jij dit soort aspecten in jouw beoordeling aan die de uitkomst negatief beïnvloeden? Dan is het de moeite waard om stevig werk te maken van je recht op het uiten van bedenkingen!

123^e ALGEMENE VERGADERING MARVER

Het hoofdbestuur van de Marechausseevereniging brengt ter algemene kennis van de leden dat op woensdag 21 juni 2023 de 123^e Algemene Vergadering (AV) wordt gehouden in Kasteel Montfoort, Kasteelplein 1, 3417 JG in Montfoort. De inloop is vanaf 12.30 uur, beginnende met een lunch. De vergadering vangt aan om 14.00 uur en wordt om 16.00 uur afgesloten.

In deze AV worden de leden vertegenwoordigd op de wijze als omschreven in artikel 13, lid 3, in relatie tot artikel 20, lid 1 van de statuten van de vereniging. Alleen afgevaardigden hebben stemrecht. Leden kunnen zich aanmelden als afgevaardigde voor deze AV bij de secretaris van de fractie/kring waartoe zij behoren.

Voor MARVER-leden

De AV is alleen toegankelijk voor leden van de Marechausseevereniging. Bezoekende leden – niet zijnde afgevaardigden – zijn van harte welkom. Zij dienen zich schriftelijk aan te melden via e-mail: lblancydavidson@fnv-veiligheid.nl. De kosten voor de reis van de bezoekende leden komen niet voor rekening van de vereniging. Bij de rondvraag heeft ieder lid van de vereniging – met in achtne-

ming van het reglement van orde – het recht het woord te voeren.

Vergaderstukken

De vergaderstukken zijn vanaf 1 juni 2023 beschikbaar voor de fracties/kringen en kunnen vanaf deze datum door de overige leden worden opgevraagd bij het secretariaat van de vereniging.

Voorstellen

Voorstellen voor de agenda van deze Algemene Vergadering moeten vóór 24 mei 2023 worden ingediend bij het hoofdbestuur. Vragen over het beleid van het hoofdbestuur dienen – bij voorkeur – ook vóór die datum schriftelijk te worden gesteld aan dit bestuur om zo een zorgvuldige beantwoording mogelijk te maken. ←

HOOFDBESTUUR MARVER ZOEKT VERSTERKING

↘ Vind jij het plezierig om samen met betrokken en gepassioneerde collega-bestuurders concreet invulling te geven aan een optimale belangenbehartiging van onze leden? Dan ben jij misschien de ideale kandidaat om deel te gaan uitmaken van ons Hoofdbestuur! Bestuurlijke ervaring vinden wij als Marechausseevereniging mooi meegenomen, maar een leergierige houding is in onze ogen veel belangrijker. Heb jij goede communicatieve vaardigheden, een actieve instelling en ben je bereid om volop tijd te steken in ons mooie bondswerk voor KMar-collega's? Maak dan nu via onze voorzitter Sven Schuitema jouw interesse voor een plek in het Hoofdbestuur kenbaar! Je kunt hem tot 1 juni 2023 mailen: s.schuitema@marver.nl.

BONCADEAU!

Stuur jouw oplossing van de puzzel vóór dinsdag 4 juli 2023 naar dit e-mailadres: info@marver.nl. Vergeet niet jouw adres te vermelden, want onder de juiste inzendingen verloren wij een boncadeau ter waarde van 25 euro!

Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **Jan-Pieter van der Gaag** uit **Spijkenisse** naar voren als winnaar.

FILIPPINE

Gelijke cijfers zijn gelijke letters.

- A** Op één na grootste stad van Flevoland
- B** Sociaalnetwerksite
- C** Insect
- D** Gek, dwaas persoon
- E** Sociaalnetwerksite
- F** Inwijdingsritueel
- G** Gek, tureluurs
- H** Buurland van Oekraïne en Kroatië
- I** Sociaalnetwerksite
- J** Op één na grootste stad van Zeeland
- K** Insect
- L** Op één na grootste stad van Limburg
- M** Het hele jaar door in het bezit van bladeren
- N** Buurland van Oekraïne en Litouwen
- O** Gek, vreemd
- P** Insect
- Q** Buurland van Oekraïne en China
- R** Op één na grootste stad van Utrecht
- S** Chlorofyl
- T** Buurland van Oekraïne en Tsjechië
- U** Gek, niet goed wijs
- V** Insect
- W** Politieke partij
- X** Op één na grootste stad van Noord-Brabant
- Y** Buurland van Oekraïne en Roemenië
- Z** Sociaalnetwerksite

A	14	43	1		21		30		B	25	39		44		16	6	31	
C	21	4	13		10	48		38		42	D		7	24	14		3	35
E	35	25		44		32	F	12	20		5	37	23		41			17
G	32		40	18		45	27	36		H		11		16	31	47		28
I	26	45		35			13	J	8	24		21		27		17	36	41
K	21	41			26	48	9	33	46		L		43	19	37	24		10
M	5	47	12		39		1		33	19	42		N	22	3			39
O		11	42		34	6	14	25		17	P	1	25		46		14	34
Q	18		21	1	30	41		R	38		46	6	21		15	2		29
S		24	7		16	37		28	20	T	21		15	45		32		40
U	17		35	27		44	V	1		39	16	22		11	29			5
W	5	18	23	9			27	10	48		X	44	27	24			47	16
Y		2	14		31	8	25		Z	4		20	29		13	43		26

OPLOSSING

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	

Tekst & uitleg over

BEËINDIGING DOSSIER VUT-EQUIVALENTE PREMIES

In 2018 stopte de rechtszaak van Paul Eijkelenkamp over de wijze waarop in 2015 de VUT-equivalente premie werd beëindigd, die militairen sinds 1995 betaalden. Defensie herstelde indertijd de fouten voor iedere militair. Uitspraken van de landsadvocaat en de Hoofddirecteur Personeel (HDP) voedden toen twijfels over de rechtmatigheid van het gebruik van de VUT-equivalente premie. Of dat zo was, onderzocht het AC- en GOV-lid Paul Eijkelenkamp in samenwerking met de gezamenlijke bonden en werd in een onderzoeksrapport vastgelegd. Na een juridische beoordeling door een advocaat naar de haalbaarheid van een juridische actie is gezamenlijk besloten het dossier VUT-equivalente premies te sluiten. Interventie legt in dit artikel uit waarom.

De VUT-equivalente premie werd bij militairen geheven om gelijkheid te verkrijgen met de andere (burger-)ambtenaren, die VUT-premies moesten betalen. De sector Defensie mocht de opbrengst echter binnen randvoorwaarden zelf besteden, omdat militairen geen VUT-rechten ontwikkelden. In 2018 stelde zowel de landsadvocaat als de HDP dat de VUT-equivalente premies voor arbeidsvoorwaarden zijn gebruikt. Omdat ook werd gesteld dat de premies voor de kapitaaldekking van het militaire pensioen waren ingezet, ontstonden er voldoende twijfels over de juistheid om een onderzoek daarnaar te rechtvaardigen.

Convenant

In een convenant werd in 1995 bij de verzelfstandiging van het ABP afgesproken dat de VUT-equivalente gelden in samenspraak met de bonden mochten worden besteed, mits deze niet aan salarissen werden uitgegeven. De VUT-equivalente premies zijn uiteindelijk

gebruikt om de overgang te financieren van 'begrotingsgedekt' pensioen voor militairen naar een kapitaalgedekt pensioen bij het ABP. Bij het eerstgenoemde pensioen regelt Defensie het pensioen - de pensioenen worden uit de begroting betaald - en bij het kapitaalgedekte pensioen worden premies aan het ABP betaald en 'spaat' het ABP de pensioenuitkeringen bij elkaar. Bij deze overgang is ervoor gekozen om het begrotingsgedekte stelsel te laten bestaan voor de pensioenrechten die tot 1 juni 2001 waren opgebouwd. Alleen de nieuwe pensioenrechten werden via premiebetaling bij het ABP ondergebracht.

Dubbele lasten

Defensie kwam destijds geld tekort voor een lange periode van dubbele lasten van die twee systemen. Het één betaal je achteraf, terwijl je voor kapitaaldekking vooraf betaalt. Het werkgeversdeel van de pensioenpremie waarvoor Defensie geld tekort kwam, werd door de inzet van

VUT-equivalente premies en een leningsconstructie met het ABP voldaan. De bonden kregen destijds geen inzicht in deze constructie. Defensie vond dat de financiering buiten de arbeidsvoorwaarden viel en dus niet hoefde te worden besproken. Ook na gerichte vragen van de CMHF-defensie in 2002 werd geen inzicht geboden. Defensie verklaarde wel dat het gebruik van de VUT-equivalente premies een kritische factor vormde voor de gewenste kapitaaldekking van de militaire pensioenen. Anders zou het niet lukken de pensioenen bij het ABP onder te brengen.

WOB-procedure

Na een WOB-procedure kwam de inhoud van de financieringsconstructie medio 2018 alsnog aan het licht. Daaruit bleek dat de leningsconstructie, gebruikmakend van de VUT-equivalente premie, ongeveer 35 jaren zou duren. Nadere eigen berekeningen duiden erop dat dit 10 jaar langer zou zijn zonder gebruikmaking van die premie.

‘Omdat de kans op succes klein is, wordt afgezien van een juridisch vervolg’

Het onderzoeksresultaat sterkte ons in de overtuiging dat de inzet van de VUT-equivalente premie geen kritische factor vormde voor de overgang naar kapitaaldekking. Het maakt namelijk geen verschil of de leningconstructie nou 35 of 45 jaar duurt; uiteindelijk betaalt de overgang naar het ABP zichzelf terug. Hiermee rees de vraag of de bonden indertijd wel zouden hebben ingestemd met het gebruik van de VUT-equivalente premies voor de kapitaaldekking bij het ABP als zij hiervan zouden hebben geweten of voor een andere bestemming zouden hebben gekozen.

Juridische bevindingen

Het onderzoeksrapport is aangeboden aan een gespecialiseerde advocaat. Die heeft zich gebogen over 2 vraagstukken, namelijk beoordeel de mogelijkheden dat een rechter tot de opvatting komt dat de wijze waarop het besluit de VUT-equivalente premies in te zetten voor de financiering van de kapitaaldekking van het militaire pensioen:

- a) onrechtmatig tot stand is gekomen;
- b) dat succesvol beroep kan worden gedaan op bedrog of dwaling.

Op de vraag of de VUT-equivalente premies onrechtmatig zijn gebruikt, antwoordt de advocaat: “Op basis van het mij bekende dossier concludeer ik dat de aanwending van de VUT-equivalente premies niet onrechtmatig was.”

Op de vraag of er sprake zou kunnen zijn van bedrog geeft de advocaat aan dat je van bedrog kunt spreken als Defensie opzettelijk onjuiste informatie heeft verstrekt of iets heeft verzwegen, terwijl zij verplicht was te spreken. Voor noch het ene, noch het andere is voldoende basis, te meer daar de juridische lat voor bedrog hoog ligt.

Op de vraag of er sprake zou kunnen zijn van dwaling reageert de advocaat met de stelling dat voor dwaling de lat iets minder hoog ligt, omdat opzet niet hoeft te worden bewezen, maar dat kans op succes desondanks klein is. Daarbij speelt het verjaringsa-

spect (van 3 jaar na ontdekking) een rol, maar ook de opvatting dat rechtspraak uitwijst dat de rechter een verplichting tot preventief inlichten in een proces met professionele onderhandelaars niet snel zal aannemen.

Afrondend

Omdat de kans op succes erg klein is, hebben de bonden en Paul Eijkelenkamp besloten af te zien van een juridisch vervolg. Voor de toekomst heeft dit dossier ons geleerd dat we ons niet snel moeten neerleggen bij een minder coöperatieve houding van de werkgever als het gaat om noodzakelijke informatie om een weloverwogen standpunt ergens over te kunnen innemen. ←

IN MEMORIAM

ERELID JOHN KNOTTENBELT

Tot verdriet van iedereen binnen de MARVER, de AFMP en FNV Veiligheid bereikte ons op woensdag 18 januari het aangrijpende bericht dat de avond daarvoor op 75-jarige leeftijd ons erelid John Knottenbelt is overleden. In uiteenlopende functies en hoedanigheden was John decennialang van onschatbare waarde voor ons. We zullen ons niet alleen zijn altijd waardevolle inbreng, kennis en expertise blijven herinneren, maar vooral ook zijn aimabele persoonlijkheid, vriendelijkheid, enthousiasme en uitstekende communicatieve eigenschappen. Wij wensen zijn familie en vrienden veel sterkte bij het een plek geven van het grote gemis van John.

John was tot op het laatst kaderraadslid en groepshoofd Rijnmond van de sector Postactieven van onze zusterbond AFMP. Daarnaast maakte hij deel uit van de financiële adviescommissie van de AFMP en stond hij mede aan de wieg van het Netwerk Veteranen FNV, waaraan hij jarenlang als voorzitter leiding gaf.

John was zeer betrokken bij dit netwerk en organiseerde tal van activiteiten, waaronder de jaarlijkse Veteranendag.

Grote meerwaarde

In het verleden was John in uiteenlopende functies van grote meerwaarde voor de AFMP. Zo maakte hij deel uit van het AFMP-bestuur en was hij nauw betrokken bij de wervingsactiviteiten van onze bond. Met zijn aansprekende persoonlijkheid en zijn schat aan bondservaring wist hij talloze marechaussees, militairen en burgermedewerkers bij Defensie ervan te overtuigen om zich als lid bij de MARVER of de AFMP aan te sluiten. John ontving op 30 september 2022 nog een jubileumooronde en speld vanwege zijn vijftigjarige lidmaatschap van de AFMP. Hij kreeg deze versierselen toen uit handen van Paul Engelbertink, sectorhoofd Postactieven van de AFMP. John was een graag geziene persoonlijkheid. Hij zal enorm gemist worden.

IN MEMORIAM

 Op 2 november 2022 is na een periode van afnemende gezondheid op 74-jarige leeftijd te Oldenzaal **Wim te Nijenhuis** overleden. Wim heeft een groot gedeelte van zijn carrière binnen de KMar doorgebracht op de Brigade Oldenzaal en bij het District Overijssel. Daarnaast was hij werkzaam op de Brigade Harskamp en Apeldoorn en de laatste jaren voor zijn pensioen op de Brigade Twente. Tussendoor werd hij ook nog uitgezonden naar Bosnië. Het gezin woonde al die jaren in Oldenzaal. Wim was de laatste jaren dialysepatiënt, die meerdere keren per week naar het ziekenhuis moest. Zijn gezondheid nam steeds meer af en op het eind heeft hij eindelijk de rust gevonden waaraan hij zo toe was. Op dinsdag 8 november werd afscheid van Wim genomen en de volgende dag vond de crematie in besloten kring plaats. Wij wensen zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe met dit grote verlies. De afscheidsplechtigheid werd namens het FSZ bijgewoond door ledenbezoeker Theo Wielens.
Correspondentieadres:
Frederik van Eedenstraat 59,
7576 BW Oldenzaal

 Op 16 november 2022 overleed op 84-jarige leeftijd te Doorn Adjudant-onderofficier b.d. **Pieter Leendert (Peter) Kroon**. Peter heeft tot aan zijn FLO in 1993 gewerkt als verkeersdeskundige bij en in het District GOF. Hij bekleedde diverse functies, zoals bandenspecialist, rijinstructeur, rijexaminator

en commandant verkeersgroep GOF. Verkeer was zijn grote passie en hobby. Tevens was Peter trainer van het damesvolleybalteam KMar. Zelf speelde hij vele NPSB-volleybaltoernooien in het team van het District KMar Gelderland. Na zijn FLO verrichtte Peter, samen met zijn vrouw Jenny, vrijwilligerswerk voor Vluchtelingenwerk Nederland. Ook was hij sinds 2003 lid van het Gelders Politie Mannenkoor. Op 23 november was er een herdenkingsdienst in de Maartenskerk te Doorn. Tijdens deze dienst zong het Gelders Politie Mannenkoor een drietal liederen. De zoon van Peter verzorgde een indrukwekkende herdenkingspeech over zijn vader. Na de dienst en de aansluitende gelegenheid tot condoleren werd Peter onder begeleiding van familie en vrienden begraven bij zijn vrouw Jenny in het familiegraf op de Begraafplaats Soerenseweg te Apeldoorn. De MARVER werd vertegenwoordigd door ledenbezoeker Aad Zonneville. Wij wensen de familie veel sterkte in deze moeilijke periode.
Correspondentieadres:
Eikenlaan 32, 3941 GR Doorn

 Op 2 december 2022 overleed op 69-jarige leeftijd zeer plotseling aan een hartstilstand onze collega **Frits Soons**. Dit gebeurde tijdens zijn werkzaamheden als vrijwilliger in de tuinen bij de paters van abdij Mamelis bij Vaals. Frits diende 38 jaar bij de Koninklijke Marechaussee, vooral in het zuiden van Limburg. Hij was een echte grensbewakings-

man met veel contacten. Hij zette een bureau 'overgave-overname' op aan de grenspost Heerlen Autoweg en werkte daar samen met de BGS. Hij was een vraagbaak voor iedereen. Ook was hij een fervent motorrijder bij de KMar. Hij werd enige maanden uitgezonden naar Bosnië. Na zijn diensttijd deed hij veel vrijwilligerswerk, onder meer bij de paters in Mamelis en bij het Toon Hermanshuis in Heerlen. Ook was hij jarenlang actief als brancardier, begeleidde hij zieke mensen naar Lourdes en was hij lid van deze vereniging. Frits was een Bourgondiër en hield van muziek en gezelligheid. Hij was bijna een halve eeuw gehuwd met zijn grote liefde Christine, met wie hij veel van de wereld heeft gezien. Hij had veel humor en was een fijne collega. Veel collega's bezochten de drukke afscheidsdienst. Wij wensen zijn echtgenote Christine veel sterkte toe bij het verwerken van haar grote verlies.

 Op 14 december 2022 overleed op 96-jarige leeftijd te Leeuwarden **Jelle Jan Visser**. Jan Jelle was een man 'zonder Vrees en zonder Blaam', wat ook de wapenspreuk van de Koninklijke Marechaussee is. Een groot deel van zijn leven was verweven met de KMar. Na de oorlog kwam hij op in Venlo Blerick en volgde daar de opleiding tot marechaussee. Al gauw bleek dat hij geschikt was om wachtmeester te worden en ging hij naar Apeldoorn om daar de wachtmeesteropleiding te volgen. Hij had diverse plaatsin-

gen en met Roelie en later ook de kinderen aan zijn zijde groeide Jelle Jan in de organisatie die hij zo graag diende. Zij volgden hem overal, om uiteindelijk in Leeuwarden te landen. In Leeuwarden was hij helemaal op zijn plaats en na eerst een tijd als opperwachtmeester te hebben gediend, werd hij daar brigadecommandant. Hij was een man die door zijn uitstraling en charisma een natuurlijke leider was, een rechtvaardige man die zijn geloof als leidraad gebruikte in zijn dagelijkse werk. Hij was duidelijk en recht-door-zee. Toen zijn echtgenote Roelie overleed, overleed er ook een stukje van Jelle Jan. Hij was lichamelijk gezond, maar geestelijk geknakt door het verlies van zijn levensgezellin. De glans van het leven was voor hem een stuk minder geworden. Jelle Jan Visser, Marechasseeman in hart en nieren, we zullen je missen en danken jou voor alles wat je voor de mensen met wie je hebt gewerkt, betekende en deed.

 Op 19 december 2022 is **Doortje Peffer** op 99-jarige leeftijd in alle rust overleden. Zij woonde tijdens de hele diensttijd van haar man Theo in Venlo. Na een ongeluk met haar fiets lukte het niet meer om zelfstandig te wonen. Zij heeft haar laatste jaren doorgebracht in een verzorgingshuis in Tegelen. Zij was zeer geïnteresseerd in het wel en wee van de marechaussee. Ze had zelfs in haar woning in Venlo het Marechasseewapen in glas-in-lood laten plaatsnemen in haar

kamerdeur. Zij stelde het erg op prijs om bezoek te krijgen van het FSZ. Wij zijn haar nog enkele dagen voor haar overlijden een kerstpakket gaan brengen. Zij is in besloten kring gecremeerd.

 Op 23 december 2022 is op 94-jarige leeftijd in haar woonplaats Harderwijk **Trijntje Achterberg-Russchen** overleden. Zij was sinds 2006 weduwe van wijlen adjudant-onderofficier b.d. Joop Achterberg, voormalig brigadecommandant van de Brigade Harderwijk. Na het overlijden van Joop heeft Trijntje op de van haar bekende rustige manier het leven opgepakt. Ondanks haar toenemende doofheid en haar hoge leeftijd, woonde zij tot aan haar overlijden zelfstandig. Daar is zij in haar vertrouwde omgeving toch nog plotseling overleden. Trijntje was een vrouw van weinig woorden. Zij sprak liefdevol over haar kinderen en kleinkinderen. Trijntje was blij met de aandacht en attenties die zij namens de Marechausseevereniging heeft mogen ontvangen. De dochter van Trijntje ontving de bloemengroet met lint in dankbaarheid. Op 29 december 2022 heeft het afscheid van Trijntje in besloten kring plaatsgevonden. Wij wensen de familie veel sterkte toe bij het dragen van dit verlies.
Correspondentieadres: Familie Bakker, Verkeersweg 11, 3842 LD Harderwijk

 Op 29 december 2022 is op de respectabele leeftijd van 90

jaar, na een kort ziekbed, ten gevolge van corona in Uden de heer **Jo GILLISSEN** overleden. Jo was het afgelopen jaar 66 jaar getrouwd met Miep. Jo is zijn carrière bij de KMar begonnen in het Brabantse. Tot hij naar de wachtmeesterkursus ging, diende Jo onder andere op de Brigades Valkenswaard, Reusel, Bergeijk en Eindhoven. Hierna is hij de cursus in Maastricht begonnen en hield hij zich vooral bezig met de grensbewaking. Daarna was hij tot zijn FLO in 1987 werkzaam op diverse brigades in Limburg en bij het toenmalige District KMar Maastricht. De laatste jaren was hij districtsschrijver bij de Staf van het District KMar Limburg. Hij heeft nog tot 2012 in Maastricht gewoond en verhuisde daarna naar Uden. Jo en zijn vrouw zijn meer dan 35 jaar vrijwilliger geweest bij de Marechausseevereniging als ledenbezoeker van het Fonds Sociale Zorg, een bijzondere prestatie. Jo is op 5 januari 2023 gecremeerd te Uden.
Correspondentieadres: Mevrouw M. Gillissen, De Cour 9, 5401 XS Uden

 Op 9 januari 2023 is, na een afnemende gezondheid, op 86-jarige leeftijd te Denekamp **Truus van Huffelen** overleden, echtgenote van de op 17 september 2015 overleden a.o. b.d. Jaap Oostenrijk. Truus was een zeer zorgzame en sociaal bewogen vrouw. Samen met haar man Jaap werkte zij van 1988 tot 2000 als vrijwilligster voor het FSZ in de provincie Overijssel. In

die periode brachten zij honderden bezoeken aan zieken, weduwen en weduwnaars. Op 13 januari heeft de Dankdienst voor haar leven plaatsgevonden in de Protestantse Kerk te Denekamp, gevolgd door de crematie in Crematorium Twente te Borne. Namens de MARVER verzorgden de FSZ-medewerkers Anne Marie en Gerrit Germes een traditioneel rouwarrangement.
Correspondentieadres: Annemoonstraat 14, 7591 CH Denekamp

 Op 11 januari 2023 overleed, ten gevolge van ziekte, op 80-jarige leeftijd te Hoorn, oud-collega **Gerard Spijkerman**. Gerard begon zijn loopbaan in 1960 bij het OCKMar te Apeldoorn. Daarna volgden onder andere plaatsingen te Den Helder, Budel, Amsterdam-Bijstand, Gouda en Eindhoven. Hij was tot aan zijn FLO werkzaam op Eindhoven Airport. Tijdens zijn diensttijd is hij onder meer uitgezonden naar Namibië. Gerard was een gewaardeerde collega met gevoel voor humor. Hij hield van reizen en trok er veel op uit met de caravan. Op 20 januari jl. vond de uitvaartdienst plaats in de aula van crematorium De Waerdse Landen te Heerhugowaard. Tijdens de uitvaartdienst spraken zijn vrouw Nel en een zoon mooie woorden over zijn leven. Daarbij kwam zijn diensttijd bij de Koninklijke Marechaussee meerdere malen ter sprake. Hans en Tine Veen vertegenwoordigden de Marechausseevereniging. Namens de vereniging zorg-

den zij voor een donatie aan het Hospice Dignitas in Hoorn. Wij wensen Nel en kinderen heel veel sterkte met hun verlies.
Correspondentieadres: IJsvogel 29, 1695LE Blokker

 Op 18 januari 2023 is na een kort ziekbed, in het ziekenhuis te Almelo, op 92-jarige leeftijd **Joke Willemsen** overleden, weduwe van de op 8 juni 2015 overleden oud Bc Vliegbasis Twenthe, Aoo b.d. Henny Dijkgraaf. Joke was een zeer gedreven sociale persoonlijkheid bij wie iedereen zich thuis voelde. Tijdens de vele jaren dat de familie Dijkgraaf woonachtig was op het in de natuur gelegen Prins Bernhardpark van de vliegbasis, kwamen velen, ook collega's, even koffie bij hen drinken. Eventueel kon ook worden meegegeten. Later, toen zij in Oldenzaal woonden, herhaalde zich dat. Ook leende ze geld aan personen die aangaven dit dringend nodig te hebben. Of het later wel of niet werd terugbetaald, vond zij niet zo belangrijk. De woorden die ze kort voor haar overlijden tot de kinderen richtte, waren: "Maak je over mij geen zorgen, ik heb dankzij jullie een mooi leven gehad." Op 24 januari 2023 vond haar afscheidsdienst plaats in Uitvaartcentrum In Pace DELA te Oldenzaal, gevolgd door de bijzetting in het graf van Henny. De FSZ-medewerkers Anne Marie en Gerrit Germes vertegenwoordigden de MARVER hierbij.
Correspondentieadres: Bereklaauw 81, 7577 EV Oldenzaal

 Op 31 januari 2023 overleed na een kort ziekbed op 98-jarige leeftijd mevrouw **Riet Duivis – van der Werf**, weduwe van Dirk Duivis. Na het overlijden van haar man, adjudant-onderofficier der KMar Dirk Duivis, in 1997 bleef Riet in Teteringen wonen. Zij was een sterke vrouw die nog vele jaren actief bleef binnen de dorpsgemeenschap. Zij werkte als bestuurslid jarenlang bij de plaatselijke sportvereniging en organiseerde tot op hoge leeftijd reizen voor de ouderenvereniging. Voor haar klein- en achterkleinkinderen bleef zij een 'moderne' oma. Op 8 februari vond de crematieplechtigheid plaats in het uitvaartcentrum van coöperatie DELA aan de Tuinzigtlaan 41 te Breda. Namens het FSZ is haar de laatste eer bewezen en werd een bloemengroet verzorgd. Wij wensen de kinderen, kleinen en achterkleinkinderen veel sterkte toe met hun verlies.
Correspondentieadres: Rijpstraat 84, 4812 TC Breda

 Mevrouw **Akke Jousma** werd al op jonge leeftijd weduwe van de opperwachtmeester Jousma. Ze bleef lid van de Marechasseevereniging en was daar ook erg trots op. Ze woonde in Leeuwarden en ze keek uit naar elk bezoek van een vertegenwoordiger van de Marechasseevereniging die haar rond Kerstmis en oud en nieuw verrasten met iets lekkers en leuks voor haar en de kinderen. In latere jaren, toen de kinderen de deur uit waren,

zag zij uit naar het bezoek van de ledenbezoeker van de Marechasseevereniging. De laatste jaren mocht ik dat doen samen met mijn echtgenote en we hadden veel leuke gesprekken over hoe het was en hoe zij nog genoot van de bezoeken en attenties. Ze ontving kort geleden de oorkonde en speld van de Marechasseevereniging. Daar was ze zo trots op, dat ze deze ook droeg op haar sterfbed. Ze overleed op 9 februari 2023 in haar slaap op 92 jarige leeftijd.

 Op 14 februari 2023 overleed op 80-jarige leeftijd te Den Helder **Lena Johanna Adriana Pronk-Jansen**. Lena was sinds 1997 weduwe van oud-collega Maarten Jan Pronk, die laatstelijk werkzaam was op de Brigade Den Helder. Lena voelde zich altijd nog betrokken bij de KMar. Door afnemende gezondheid verbleef zij in verzorgingshuis De Groene Vecht te Den Helder, waar zij liefdevol werd verzorgd. Het afscheid heeft in besloten kring plaatsgevonden. Namens het FSZ van de Marechasseevereniging droegen Hans en Tine Veen zorg voor een bloemengroet. Wij wensen de kinderen, kleinkinderen en overige familie veel sterkte met hun verlies.
Correspondentieadres: Marsdiepstraat 165, 1784 AC Den Helder

 Op 16 februari 2023 overleed op 74-jarige leeftijd te

Nijensleek de heer **Marten (Max) Ningsberg**. Max is na de afscheidsdienst begeleid naar zijn laatste rustplaats op de Algemene Begraafplaats te Vledder. Wij wensen zijn echtgenote Frieda, kind- en kleinkinderen sterkte toe met het verlies. Namens de Marechasseevereniging droeg de Kring LTC zorg voor een bloemengroet.
Correspondentieadres: Schoolweg 15, 8383 EL Nijensleek

 Op 27 februari 2023 is op 89-jarige leeftijd te Enschede kapitein b.d. **Arno Hugo Spin** overleden, echtgenoot van Sylvia Kiliaan. Na een langzaam, maar zeker afnemende gezondheid is hij thuis vredig ingeslapen. Arno was op vele KMarlocaties werkzaam, zoals de Brigades Glanerbrug, Vliegbasis Twenthe, Schoppingen en Oldenzaal. Daarna verbleef hij ruim 9 maanden bij de Nederlandse ambassade in Chili tijdens de opstand aldaar, waarbij veel Chilezen onderdak zochten op de ambassade. Na een kort verblijf bij het toenmalige OCKMAR werd hij BC Harskamp. Zijn laatste functie vervulde hij bij SHAPE in Mons. In België werd hij voor zijn verdiensten aldaar onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau met de zwaarden. De sollicitatie van Arno bij de KMar ging overigens niet zonder slag of stoot. Hij werd geboren en woonde in het Duitse plaatsje Gronau, net over de grens bij Enschede. De

aanstellingscommissie stelde vast dat zijn Duits beter was dan zijn Nederlands. Hij werd daarom huiswaarts gestuurd met de mededeling om eerst maar eens een cursus Nederlands te gaan volgen. Daarna mocht hij terugkomen. Met zijn doorzettingsvermogen keerde Arno inderdaad een jaar later terug en toen werd hij wel aangenomen. Na zijn diensttijd was hij jarenlang stadsgids in Enschede, alsmede bestuurslid van de plaatselijke fuchsiavereniging. Op 3 maart vond zijn afscheidsplechtigheid plaats in Crematorium Usselo te Enschede. De MARVER werd hierbij vertegenwoordigd door de FSZ-medewerkers Anne Marie en Gerrit Germes.
Correspondentieadres: Geesterenbrink 13, 7544 HC Enschede

 Op 1 maart 2023 is één dag voor haar 91e verjaardag mevrouw **Jacoba Maria Johanna Pennings Teunissen (Coby)** overleden. Zij was sinds 1971 weduwe van oud-opperwachtmeester Henk Pennings, die werkzaam was op de Brigade Zevenaar. Haar latere partner Ton Mansveld overleed in 2002. De afgelopen vijftieneenhalf jaar is zij liefdevol verzorgd bij Woongroep September aan de Molenstraat te Zevenaar. Onder grote belangstelling van haar kinderen, kleinkinderen, familie en belangstellenden is plechtig en dankbaar afscheid van haar genomen in de IJsselzaal van het crematorium te Dieren.
Correspondentieadres: Hollenhof 4, 6659 BC Wamel ←

NAD-BIJEENKOMSTEN KOMENDE PERIODE

In het voorjaar van 2023 heeft de Marechaussee-vereniging weer door heel Nederland regiobijeenkomsten gepland staan voor niet actief dienende leden. De uitnodigingen worden circa 4 weken voor de bijeenkomst verstuurd. Dit gebeurt via e-mail als jouw e-mailadres bij ons bekend is of anders per post. Bij de uitnodiging voegen we ook een agenda. Om een NAD-bijeenkomst bij te wonen, dien je je vooraf aan te melden. Hoe je dit kunt doen, lees je in de uitnodiging. Check alle locaties en data in onderstaand overzicht!

PA-groep Friesland

vrijdag 31 maart 2023, 10.00 uur
locatie De Fontein,
Goudenregenstraat 77, Leeuwarden

PA-groep Steenwijk

vrijdag 31 maart 2023, 14.00 uur
locatie De Opgang, Kerkstraat 22,
Steenwijk

PA-groep Hart van Brabant

dinsdag 4 april 2023, 10.00 uur
locatie MFA Het Spoor,
Schaepmanstraat 36, Tilburg

PA-groep De Meijerij

dinsdag 4 april 2023, 13.30 uur
locatie Perron 3, Hoff van
Hollantlaan 1, Rosmalen

PA-groep Venlo/Roermond/ Poort van Limburg

vrijdag 7 april 2023, 13.30 uur
locatie nog niet bekend, Panningen

PA-groep Rheine/Münster

woensdag 12 april 2023, 11.00 uur
locatie Hotel-Restaurant Brinckwirth,
Bahnhofstrasse 41, Ochtrup

PA-groep Seedorf

donderdag 13 april 2023, 11.00 uur
locatie Steffens Gasthof,
Krähenholzer Strasse 6, Ohrel

PA-groep Blomberg

vrijdag 14 april 2023, 11.00 uur
locatie Café Bei Heini, Neue
Torstrasse 38, Blomberg

DONATIE VAN RUIM 500 EURO VOOR HET FSZ

↘ Eind vorig jaar organiseerde Peloton 70-3 een reünie bij het OTCKMar. Na de organisatie van deze geslaagde en drukbezochte reünie bleek dit peloton redelijk wat geld te hebben overgehouden, namelijk ruim 500 euro. Uiteindelijk werd het besluit genomen om dit bedrag te doneren aan het Fonds Sociale Zorg. Namens het FSZ danken wij alle leden van het Peloton 70-3 hartelijk voor hun prachtige geste!

NIEUWE DATA VAN UGM- EN PENSOENVOORLICHTINGS- BIJEENKOMSTEN

↘ Ook in 2023 verzorgt de Marechaussee-vereniging weer UGM- en pensioenvoorlichtingsbijeenkomsten in het hele land. Deze bijeenkomsten worden zowel op locatie als in de vorm van een webinar gehouden. Iedereen die tot de doelgroep behoort, ontvangt ongeveer 8 maanden voor zijn of haar ontslag c.q. pensioendatum een uitnodiging hiervoor. In de uitnodiging lees je hoe jij je kunt inschrijven.

Dit zijn de definitieve data van de UGM- en pensioenvoorlichtingsbijeenkomsten:

UGM-voorlichtingen

Vrijdag 26 mei 2023 (webinar)
Vrijdag 9 juni 2023 (op locatie)
Vrijdag 22 september 2023 (op locatie)
Vrijdag 24 november 2023 (webinar)

Pensioenvoorlichtingen

Woensdag 24 mei 2023 (webinar)
Woensdag 7 juni 2023 (webinar)
Woensdag 27 september 2023 (op locatie)
Woensdag 29 november 2023 (webinar)

Nog niet genoeg kandidaten
voor MC OTCKMar

VERSTERKING VOOR MEDEZEGGENSCHAPSCOMMISSIE PI&NL

In dit artikel blikken we onder meer terug op de recente verkiezingen die hebben plaatsgevonden voor de medezeggenschapscommissie (MC) van de Passagiersinformatie-eenheid Nederland (PI&NL) en voor de MC van het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum KMar (OTCKMar). Omdat uit laatstgenoemde verkiezingen van 27 februari t/m 3 maart 2023 onvoldoende geschikte kandidaten naar voren kwamen, zoeken wij nog altijd naar MARVER-versterkingen voor deze MC.

Ben jij als MARVER-lid een enthousiaste persoonlijkheid, die graag samen met de commandant belangrijke verbeteringen op het OTCKMar wil realiseren? Meld je dan namens onze vereniging aan als kandidaat voor deze medezeggenschapscommissie via het e-mailadres: mc@marver.nl. Heb je vragen over het OTCKMar of over de bijbehorende MC? Dan kun je voor meer informatie hierover terecht bij waarnemend kringvoorzitter Anita Knegt. Zij kan je ook in contact brengen met de juiste personen.

MC PI&NL

Van 20 tot en met 24 februari 2023 vonden de verkiezingen plaats voor de MC van de PI&NL. Uiteindelijk is namens de MARVER Stefan van den Born definitief verkozen tot lid van deze MC. Wij wensen hem veel succes bij zijn belangrijke MC-werk! Buiten Stefan kan de MC van de PI&NL trouwens nog de inbreng van andere MARVER-leden gebruiken, die vanuit hun ervaring en kennis

hierin hun steentje willen bijdragen. Heb jij interesse? Stuur dan een mailtje naar mc@marver.nl.

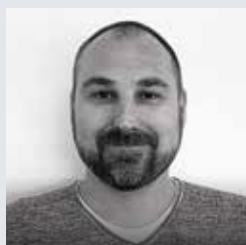
Verkiezingen MC Staf CKMar

De verkiezingen voor de MC van de Staf CKMar worden gehouden van 3 tot en met 7 april aanstaande. Namens de MARVER hebben zich hiervoor inmiddels twee kandidaten aangemeld in de persoon van Jack van der Lee en Clement van Zalm. In de volgende, op 5 juli verschijnende uitgave van Interventie lees je of zij daadwerkelijk deel mogen gaan uitmaken van de MC Staf CKMar.

Verkiezingen MC LTC

Komend najaar zijn de verkiezingen gepland voor de MC van het Landelijk Tactisch Commando. Hiervoor zijn wij nog naarstig op zoek naar nieuwe MC-kandidaten. Heb jij uitgesproken ideeën over kleinere en grotere verbeteringen en veranderingen bij het LTC en wil je deze graag realiseren samen met de commandant daar? Maak dit dan nu aan ons kenbaar via mc@marver.nl! Als je vragen hebt over de MC van het LTC, dan kun je die via dit e-mailadres stellen. In Interventie nummer 2 blikken we uitgebreid vooruit op de verkiezingen voor de MC van het LTC. ←

KRINGVOORZITTERS

Kring Schiphol

Robert Tacx
schiphol@marver.nl

Kring Midden

Harry Dijk
midden@marver.nl

Kring NAD

Wim Groeneweg
nad@marver.nl

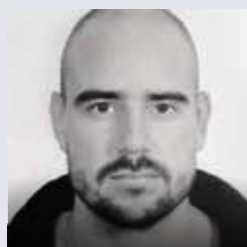
Kring Noord

Johan Bruinsma
noord@marver.nl

Kring West

Ronald Breg
west@marver.nl

Kring Zuid

Anthony van Oosten
zuid@marver.nl

Kring LTC

Marcel van der Stap
ltc@marver.nl

CONTACT

Algemene adresgegevens

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
Postbus 9124
3506 GC Utrecht
085 - 8900 480, fax 085 - 8900 411
info@marver.nl, www.marver.nl
NL49INGB0000513044
open op ma t/m vr van 8.30 tot 17.00 uur

Afdeling Individuele Belangenbehartiging (IB)

U kunt bij onze IB-afdeling terecht met al uw juridisch en rechtspositionele vraagstukken.
085 - 8900 430, fax 085 - 8900 411, ibb@marver.nl

Ledenadministratie

De ledenadministratie helpt u met alle vragen over uw lidmaatschap, ledenbenefits en verzekeringen.
085 - 8900 410, la@marver.nl

Leden worden vriendelijk verzocht de afdeling ledenadministratie tijdig te informeren over:

- Veranderingen in hun persoonsgegevens (naam, adres)
- Het verlaten van de dienst om elders te gaan werken
- Ambtsjubilea, leeftijdsontslag, opname in het ziekenhuis en uitzendingen

Adreswijzigingen kunnen per brief, e-mail (la@marver.nl), telefoon of via de website worden doorgegeven.

Opzegging van het lidmaatschap kan door een brief te sturen naar postbus 9124, 3506 GC Utrecht, t.a.v. Ledenadministratie. Opzeggingen kunnen ook via e-mail worden doorgegeven aan onze ledenadministratie.

Sluitingsdatum kopij

Interventie nr. 2 2023 sluit op 29 mei en verschijnt op 5 juli 2023.

MARVER VERHUIST NAAR AMERSFOORT

Samen met onze zusterbond AFMP verhuist de MARVER per 1 april 2023 van de Hertogswetering 159 in Utrecht naar de Johan van Oldenbarneveltlaan 46 in Amersfoort. Na jarenlang te hebben verbleven op de zesde verdieping van het in Utrecht gevestigde hoofdkantoor van de FNV, trekken we daar in ons eigen onderkomen dat de komende tijd in een wat moderner jasje wordt gestoken. Buiten het nieuwe adres (Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort) verandert er voor jou als lid niets aan onze overige vertrouwde contactgegevens.

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning vergroenen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of vergroent. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

T (040) 20 73 100 E dfd@dfd.nl I www.dfd.nl

FONDS SOCIALE ZORG (FSZ)

Voorzitter

Theo Wielens
053 - 572 10 60
06 - 42 16 94 43
voorzitter@fondssocialezorg.nl

Secretaris

Hans Walvius
0577 - 41 16 42
06 - 10 76 93 00
secretaris@fondssocialezorg.nl

Penningmeester

Breunis van de Pol
06 - 41 73 73 54
b.vandepol@marver.nl

Coördinator Zorg en Nazorg (ledenbezoekers)

Bert Tuenter
06 - 10 12 06 97
zorgennazorg@fondssocialezorg.nl

Coördinator verjaardagsactie

Gerrit Sels
0299 - 47 12 42
06 - 22 44 49 26
verjaardagsactie@fondssocialezorg.nl

Coördinator inkoop

Tom Werkhoven
06 - 36 48 50 83
inkoop@fondssocialezorg.nl

Coördinatoren (web)winkel

Frits Aalbers
06 - 10 91 10 65
winkel@fondssocialezorg.nl

Wim Schouten
06 - 23 11 47 24
webwinkel@fondssocialezorg.nl

COLOFON

Uitgave van FNV Veiligheid onder verantwoordelijkheid van de Marechausseevereniging. De Marechausseevereniging is lid van de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP). In deze centrale zitten FNV Overheid (burgerpersoneel Defensie), de MARVER en de AFMP. Zij voeren het overleg in het Sectoroverleg Defensie (SOD).

De inhoud van Interventie valt onder de verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur van de Marechausseevereniging, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

redactie Bart Manders, René Schilperoort, Sven Schuitema, Fred Lardenoye
Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort; 085 - 8900 460; redactie@marver.nl
ontwerp & vormgeving MW concept & design, Amsterdam
oplage 6.500
verschijning Vier keer per jaar
website www.marver.nl
e-mail redactie@marver.nl
druk Senefelder Misset
advertenties 085 - 8900 460

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt FNV-leden flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

DUBBEL BESPAREN OP PRINTERINKT

Printerinkt nodig? Als FNV-lid geniet je exclusief van 20% extra korting op FLWR, het premium alternatief op originele inkt-cartridges en toners. Geniet ook van besparing op andere printerbenodigdheden, zoals labels en fotopapier. Ga naar ledenvoordeelfnv.nl en profiteer van dubbel voordeel!

Dit voordeel is geldig t/m 31 mei 2023
Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

20% KORTING

inktweb.nl

GEEF INBREKERS GEEN KANS! VERLICHT ENERGIEZUINIG JE WONING

Praktische oplossingen voor je verlichting gericht op inbraakpreventie, gemak en ook nog eens energiebesparend. De Freelux schakelaars en dimmers bootsen een bewoond huis na, binnen en buiten 24/7 het hele jaar door. Hierdoor ben je goed beveiligd en heb je dag en nacht controle over jouw slimme huis. Als FNV-lid ontvang je nu tot 56% korting op geselecteerde producten.

Dit voordeel is geldig t/m 31 mei 2023
Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

TOT 56% KORTING

freelux

ONTDEK DUIZENDEN LUISTERBOEKEN

Als FNV-lid krijg je dit voorjaar 50 dagen gratis toegang tot het BookBeat unlimited abonnement, waarmee je onbeperkt kan genieten van meer dan 800.000 luisterboeken en e-books. Van feelgood boeken tot thrillers, autobiografieën en romans. Je zit nergens aan vast en het abonnement is op elk moment kosteloos opzegbaar.

Dit voordeel is geldig t/m 31 mei 2023
Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

50 DAGEN GRATIS

BookBeat

JAARVOORDEEL

VOORDELIG OP VAKANTIE MET PELIKAAN TRAVEL

Het is tijd voor een compleet verzorgde vakantie. Bij Pelikaan Travel kies je uit maar liefst 3.000 zonvakanties en stedentrips. Als FNV-lid ga je extra voordelig weg met 5% korting op je reis. Bekijk het aanbod en boek jouw vakantie met ANVR & SGR garantie!

Bekijk het aanbod op fnv.pelikaantravel.com

5% KORTING

Pelikaan
TRAVEL

JAARVOORDEEL

5% KORTING OP JE NIEUWE FIETS

Fietsplezier begint bij 12GO Biking, de grootste fietswinkel van Nederland. 12GO Biking heeft altijd ruim 8.000 fietsen op voorraad. Van mooie carbon racefietsen en mountainbikes, tot elektrische fietsen en stadsfietsen. Als FNV-lid profiteer je exclusief van 5% korting bovenop de altijd al scherpe winkelprijzen.

[Bekijk het aanbod op ledenvoordeelfnv.nl](#)

5% KORTING

JE KIND 18. WAT NU?

Vanaf hun 18e verjaardag zijn kinderen financieel zelfstandig. Als ouder kun je ineens niet meer meekijken op hun bankrekening, ben je niet meer verantwoordelijk voor boetes en is jouw goedkeuring voor een creditcard niet nodig. Bereid je kind én jezelf hierop voor met de Geldwijzer Bijna 18 van het Nibud. Als FNV-lid ontvang jij 15% korting en heb je de laatste informatie over zorgverzekering, studiefinanciering en meer.

[Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl](#)

15% KORTING

ZORGELOOS WONEN MET DE WOONVERZEKERINGEN VAN UNIVÉ

Je huis en spullen goed verzekerd. Van studentenkamer naar een appartement of van alleen naar samenwonen. Van meubilair tot mobieltje of van tuinhek tot tablet. Je wilt graag dat alles in huis in één keer goed verzekerd is. Dit kan met de woonverzekeringen van Univé. Als FNV-lid ontvang je 5% korting en heb je de woonverzekeringen binnen 5 minuten afgesloten. Andere klanten geven de Univé woonverzekeringen een 8,6.

[Sluit nu je woonverzekering af op unive.nl/fnv](#)

5% KORTING

THUISCURSUSSEN MET KORTING (OF MET € 1.000,- STAP-SUBSIDIE)

Het STAP-budget. Dat betekent dat jij een beroepsgerichte cursus of opleiding mag volgen bij NHA met € 0,- eigen bijdrage. Bijvoorbeeld: Excel, Lifecoach, Makelaar, Boekhouden en nog meer. Ga voor alle info naar www.nha.nl/stap. Voor hobbycursussen, taalcursussen en vmbo-havo-vwo vakken geldt deze subsidie niet. Als FNV-lid profiteer je bij deze cursussen van 12% korting én ontvang je gratis een tablet!

[Bekijk alle mogelijkheden via ledenvoordeelfnv.nl](#)

12% KORTING

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor de speciale maandaanbiedingen!

DAAROM

ROMANO CHARITÉ (25)

LID SINDS 2017

Romano Charité (25) is als Marechaussee der 1e klasse actief als medewerker Arrestantenzorg van de afdeling Arrestantenzorg, -Transport en Parketondersteuning (ATP), onderdeel van de Brigade Operationele Service en Support. Zes jaar terug werd hij MARVER-lid.

Waaruit bestaat jouw werk?

Ik houd me bezig met de humane insluiting, verzorging en bewaking van arrestanten op en rond Schiphol. Het gaat bijvoorbeeld om bolletjesslikkers die zo geld of drugs proberen te smokkelen. Ook verzorg ik samen met collega's het transport van arrestanten naar het Justitieel Complex Schiphol, richting de Koningin Máximakazerne als zij langer moeten vastzitten of naar de rechtbank in Haarlem als hun zaak voorkomt. Verder ben ik betrokken bij de parketondersteuning van het JCS. Zo bewaken we de orde in de rechtszaal op Schiphol. Een andere taak is de beveiliging van rechtszaken met een verhoogd risico, zoals het Marengo- en het MH17-proces.

Wat zijn je ambities?

In september ga ik eerst de wachtmeesteropleiding volgen en daarna is de kans groot dat ik eerst bij de paspoortcontrole terechtkom. Later hoop ik bij de politiedienst op Schiphol te gaan werken. Misschien word ik uiteindelijk rechercheur bij de KMar of instructeur bij het KMar-opleidingscentrum. Ik ben een enthousiast type, dat nooit is uitgeleerd en zich voortdurend wil blijven ontwikkelen.

Wanneer werd je lid?

Zes jaar geleden tijdens mijn basisopleiding besloot ik lid te worden. Na een voorlichting van verschillende bonden koos ik bewust voor de MARVER. Ik herinner me dat een wervingsmedewerker van de MARVER een goed verhaal met de nodige luchtigheid en humor vertelde over de meerwaarde van het lidmaatschap. Mijn keuze was toen snel gemaakt.

Schakelde je ons al eens in voor hulp?

Jazeker, de afgelopen jaren heb ik een paar keer een vraag via telefoon en e-mail gesteld aan de MARVER. Toen mijn zus trouwde wilde ik bijvoorbeeld weten of ik een eerstegraads familielid was, dat hierdoor recht had op een vrije dag. Dat bleek helaas niet het geval. Op alle vragen die ik stelde, kreeg ik snelle en goede antwoorden van de MARVER. ←

'Op alle vragen die ik stelde, kreeg ik snel antwoord'